

ALBINA CARPAȚILOR.

Apare la 15. și ultima zi-cărei luni, în fascicule de 2 cöle. ABONAMENTUL pentru Austro-Ungaria: pe an 6 fl., pe 6 luni 3 fl., pe 3 luni 1 fl. 50 cr.; pentru România: pe an 16 lei, pe 6 luni 8 lei, pe 3 luni 4 lei. — O fasciculă 25 cr. sçu 70 bani. — Abonamentele se fac la editorul Visarion Roman în Sibiu, la colectorii. la oficiile postale și la toate librăriile.

Adio,

după H. de Balzac.

(Continuare.)

La sgomotul detunării, necunoscuta, care rămăsese nemișcată, fugi cu repeziunea unei săgeți, scöse țipete de spaimă ca un animal rănit, și se învârti pe livadiă dând semnele unei spaime adânci. Domnul d'Albon auzi uruitul unei trăsură pe drumul către Ile-Adam, și imploră ajutorul preumblătorilor scuturându-și basmaua. Îndată se îndreptă trăsura către Buni-Ómení, și domnul d'Albon recunoscă pe domnul și dómna de Grandville, vecinii săi, cari se grăbiră să se scobóre din trăsura, pe care o oferiră magistratului. Dómna de Grandville avea, din întâmplare, un flacon de săruri, pe care le dederă să le respire domnul de Sucey. Când deschise colonelul ochii, îi întorse cătră livadiă unde alerga necunoscuta țipând fără încetare, și lăsă să-i scape o exclamare nedistinsă, dar care descoperia un simțămînt de spaimă; pe urmă închise ochii din nou făcând un gest ca cum ar fi cerut dela amicul său să-l smulgă dela această priveliște. Domnul și dómna de Grandville lăsară consiliarului libertatea de a dispune de trăsura lor, țicându-i cu complesanță că-și vor continua preumblarea pe jos.

— „Cine e această dómna?“ întrebă magistratul arătând pe necunoscuta.

— „Se presupune că vine dela Moulins,“ răspuse domnul de Grandville. „Se numește contesa de Vandières, se țice că e neună; dar cum nu se află aici decât de două luni, n'ași putea să vă garantez adevărul acestor țise.“

Domnul d'Albon mulțami domnului și dómnei de Grandville și plecă la Cassan.

— „Este ea!“ strigă Filip când își căpeta simțurile.

— „Cine, ea?“ întrebă d'Albon.

— „Stefania. Ah! mórtă și via, via și neună! Am crețut că era să mor.“

Prudentul magistrat, care aprețui serioșitatea crisei,

a căreia pradă era amicul său, se păzi de a-l întreba său de a-l irita. El doria cu nerăbdare să ajungă la castel, că-cî schimbarea, care se făcea în trăsăturile și în totă persoana colonelului, îl făcea să se témă că contesa va fi împărțit lui Filip spaimântătorea sa bólă. Îndată ce ajunse trăsura la intrarea Ile-Adamului, d'Albon trãmise lacheul la medicul țergulețului; astfel în momentul în care se culcă colonelul, doctorul se află la căpetaiul lui.

— „Dacă domnul colonel n'ar fi fost cu stomachul gol,“ țise chirurgul, „ar fi murit. Obosela l'a scăpat.“

După ce a indicat cele dintăi precauțiuni de luat, doctorul ieși pentru ca să pregătescă însuși o bețură liniștitore. În dimineța țilei următore îi era mai bine domnului de Sucey; dar doctorul voise să-l vegheze singur.

— „Îți mărturisesc, domnule marchiz,“ țise medicul cătră domnul d'Albon, „că eü m'am temut de o vătămare de creeri. Domnul de Sucey a căpeta o sguduitură foarte violentă, patimile sale sunt vii; dar, la el, cea dintăi lovitură decide totul. Măne va fi póte afară din pericol.“

Medicul nu se înșelă, și a două ți permise magistratului să-și revață amicul.

— „Scumpul meu d'Albon,“ țise Filip strîngându-i mâna, „aștept dela tine un serviciu! Alergă iute la Buni-Ómení! informeză-te despre tot ce privește pe dómna, pe care am vėțut-o acolo, și întorce-te iute, că-cî voiü numera minulete.“

Domnul d'Albon sări pe un cal, și galopă până la vechia mănăstire. Sosind acolo, observă înaintea grilei un om înalt și uscat, a căruia figură era preventitore, și care răspuse afirmativ, când îl întrebă magistratul de locueșce în această casă ruinată. Domnul d'Albon îi povesti motivele visitei sale.

— „Ei ce! domnule,“ strigă necunoscutul, „fire-ai

Domnia-ta, care ai descărcat acea pușcătură fatală? Mai mi-ai ucis sârmana mea bolnavă.”

— „Ce fel! domnule, eu am tras în vânt.”

— „Ai fi făcut mai puțin rău domnei contese, decât ai fi atins-o.”

— „Ei bine, n'avem să ne reproșăm nimic, că-cî vederea contesei D-tale a mai ucis pe amicul meu, domnul de Sucey.”

— „Să fiă ore baronul Filip de Sucey?” strigă medicul împreunându-și mâinile. „Fost-a el în Rusia la trecerea Beresinei?”

— „Da,” răspuse d'Albon, „a fost prins de Căzaci și dus în Siberia, de unde s'a întors cam de un-spre-zece luni.”

— „Între, domnule,” zise necunoscutul conducând pe magistrat într'un salon situat în parterul locuinței, unde totul purta semnele unei devastări capricioase.

Vase de porcelan precioase erau sfărâmate lângă o pendulă, a căreia căsuță era respectată. Perdelele de mătasă cu draperii dinaintea ferestrelor erau sfâșiate, pe când perdăua dublă de muselină era neatinsă.

— „Vezi,” zise el intrând către domnul d'Albon, „pustiirile făcute de încântătoarea creatură, căreia m'am consacrat. Este nepotă-mea; cu totă neputința artei mele, sper că-î voi reda într'o zi rațiunea, cercând o metodă, care din nenorocire nu o pot urma decât omenii bogați.”

Pe urmă, ca toate persoanele, care trăesc în singurătate, în prada unei dureri renăscende, el povesti pe larg magistratului aventura următoare, a căreia istorisire a fost coordonată și descuscată de numeroasele digresiuni, pe care le făcu povestitorul și consilierul:

Părăsind către nouă ore seara înălțimile dela Studzianka, pe care le apăsese totă ziua din 28 Decembrie 1812, mareșalul Victor lăsă acolo o miiă de omeni însărcinați de a protege până în cel din urmă moment unul dintre cele două poduri care mai exista pe Beresina. Acestă arrier-gardă se devotase pentru a cerca să scape o mulțime grozavă de codaci înțepeniți de frig, cari refușau cu cerbicioșă de a părăsi echipagele armatei. Eroismul acestei trupe generoase era hotărât să fiă nefolositor. Soldații, ce se grămădău în masse pe țărmii Beresinei găsiu acolo din nenorocire nemărginita mulțime de trăsuri, chesoane și mobile de tot felul, pe care armata fusese silită să le părăsască îndeplinindu-și trecerea în zilele din 27 și 28 Noembrie. Moștenind bogății neașteptate, acești nenorociți, îndobitociți de frig, ocupa bivuacurile goale, sfărâmau materialul armatei pentru a-și contrui colibe, făceau foc cu tot ce le cădea în mână, bucățiau caii pentru a se nutri, smulgeau postavul său pânzele de pe trăsuri pentru a se înveli, și dormiau în loc de a-și continua drumul și de a trece în pace peste noapte această Beresină, pe care o fatalitate necreștută o făcuse atât de funestă pentru armată. Apatia acestor sârmani soldați nu pôte fi înțelesă, decât de aceia, cari-și aduc aminte de a fi trecut peste aceste deserturi de nea, fără altă perspectivă decât un horizont de nea, fără altă bătură decât néua, fără alt pat decât néua, fără alt nutremânt decât néua sau câți-va napi înghițați, câți-va pumni de făină, sau carne de cal. Morți de fome, de sete, de osteneală și de somn, acești nenorociți sosiau pe un țărm unde găsiu lemne, focuri, d'ale vieții, nenumărate echipage părăsite, bivuacuri, în

sfârșit un întreg oraș improvisat. Satul Studzianka fusese bucățit pe deplin, împărțit, transportat de pe înălțimi în șes. Cât de tristă și de periculoasă să fi fost această cetate, miseriele și pericolele sale suridea unor omeni, cari nu vedeau înaintea lor decât spăimântătoarele deșerturi ale Rusiei. În sfârșit era un vast șpital, care n'a existat nici două-zeci de ore. Obosela de viață sau simțămîntul unei mulțămiri neașteptate, făcea această massă nesimțitoare la ori-ce altă cugetare afară de aceea a repausului. Deși artileria aripei stinge a Rușilor trăgea fără încetare asupra acestei masse care se desemna în mijlocul omătului ca o pată mare, aci neagră, aci înflăcărată, aceste ghiulele neobosite nu păreau mulțimei înțepenite decât o incomoditate mai mult. Era o furtună, a căreia fulger era desprețuit de totă lumea, pentru-că nu putea să lovască pe ici pe colo decât murind, bolnavi, sau pôte morți. La fiă-care minut codacii sosiau în grupe. Aceste feluri de cadavre umblătoare se împărțiau îndată, și mergeau să cerșescă un loc dela vatră la vatră; pe urmă, de mai multe ori respinși, se reuniau din nou pentru a căpeta cu de-a sila ospitalitatea, care le era refuzată. Surzi la glasul câtor-va oficeri cari le prețiceau mórtea pentru ziua următoare, ei chiețuiau suma de curagiū necesar pentru a trece râul, întru a-și construi un asil de o noapte, a face un ospet adesea funest; această mórte care îi aștepta, nu le părea un rău, pentru-că le lăsa o oră de somn. Ei nu dedeau numele de rău decât fómii, setii, frigului. Când nu se mai găsiu nici lemne, nici foc, nici pânză, nici adăposte, lupte cu urgiă se stabiliră între aceia, cari ajungeau goi de tot, și între bogății, cari posedau o locuință. Cei mai slabi cădură. În sfârșit sosi un moment în care câți-va omeni goniți de Ruși nu mai avură alt bivuac decât néua, și se culcară în ea pentru a nu se mai scula. Pe nesimțite această massă de ființe mai nimicnite se făcu atât de compactă, atât de surdă, atât de stupidă, sau pôte atât de fericită, încât mareșalul Victor, care fusese eroicul ei apărător resistând la două-zeci de mii de Ruși comandați de Vittgenstein, fu silit să-și deschidă o trecere cu puterea prin această pădure de omeni, pentru a face să trecă Beresina cinci mii de bravi pe care-î aducea împăratului. Acei nenorociți se lăsa a fi striviți mai bine decât să se miște, și periau în tăcere, surțind focurilor stinse, și fără să cugete la Francia.

Numai la 10 ore seara se găsi ducele de Belluna de cealaltă parte a râului. Înainte de a pătrunde pe podurile care duceau la Zemin, încredințată sórtea arier-gardei dela Studzianka lui Eble, acest mântuitor al celor ce trăiră după calamitățile dela Beresina. Cam pe la miezul-noptii părăsi acest mare general, urmat de un oficer curagios, mica colibă pe care o ocupa lângă pod, și începu să privească spectacolul prezentat de lagărul situat între țărmul Beresinei și drumul dela Borizof la Studzianka. Tunul Rușilor încetase de a tuna; focuri nenumărate, care, în mijlocul acestei grămădi de nea, păliau și păreau că nu aruncă lumină, luminau pe ici pe colo figurile care n'aveau nimic omenesc. Nenorociți, în număr cam de trei-zeci de mii, ținându-se de toate națiunile pe care le aruncase Napoleon asupra Rusiei, erau acolo, jucându-și viața cu o nepăsare brutală.

— „Să-î scăpăm,” zise generalul către oficer. „Măne dimineță Rușii vor fi stăpâni peste Studzianka. Va trebui

dar să ardem podul în momentul în care vor părea; astfel amicul meu, curagiu! Fă-ți loc până pe înălțime. Spune generalului Fournier că abia are vremea să-și părăsescă pozițiunea, să pătrundă totă lumea acésta, și să trecă podul. Când îl vei vedea pe drum, tu îl vei urma. Ajutat de câți-va ómenii întregi vei arde fără milă bivuacurile, echipagele, chesónele, carále, tot! Gonesce pe ómenii aceia pe pod! Constringe pe toți, carii au două picioare, să se refugieze pe celălalt țerm. Incendiul este acum ultimul nostru mijloc. Decă Berthier m'ar fi lăsat să nimicesc aceste afurisite de echipage, rîul n'ar fi înghițit decăt pe sêrmanii mei pontonierii, acei cincideci de eroi, carii au scăpat armata și carii vor fi uitați."

Generalul duse mâna la frunte și rămase tăcut. Simția că Polonia va fi mormântul său, și că nici un glas nu se va rădica în favórea acestor ómenii sublimi, carii stară în apă, în apa Beresinei, pentru a cufunda acolo schelele podurilor. Unul singur dintre ei mai trăește, său pentru a fi exact, suferă ignorat într'un sat! Adjutantul plecă. Abia făcuse acest generos oficer o sută de pași spre Studzianka, când deșteptă generalul Eble mai mulți pontonierii suferinși și începu lucrarea charitabilă arđend bivuacurile stabilite în giurul podului, și silind astfel pe adurmiții, carii-l încungiurau, să trecă Beresina. Într'aceea junele adjutant sosise, nu fără necaz, la singura casă de lemn, care rămăsese întrégă în Studzianka.

— „Acéstă baracă e dar prea plină, sóte?“ dișe el cătră un om pe care-l vădu afară.

— „Decă vei intra acolo, vei fi un dibaciú soldat,“ răspunse oficerul fără a se întórce și fără a înceta de a tăea cu sabia sa lemnul casei.

— „Domnia-ta ești, Filip?“ dișe adjutantul recunoscând, după sunetul vocii, pe unul din amicii săi.

— „Da. Ah! ah! ești tu, prietine,“ răspunse domnul de Sucy privind la adjutant, care era, ca și el, de două-deci și trei de ani. „Te credeam dincolo de acest afurisit de rîu. Vii să ne aduci prăjituri și confecte pentru dessert? Vei fi bine primit,“ adăogă el sfêrșind de a desface scórța lemnului pe care o da calului său drept nutreț.

— „Caut pe comandantul vostru pentru a-l preveni din partea generalului Eble, ca să plece spre Zembin. Abia aveți timpul să strébateți acéstă massă de cadavre, căroro le voi da foc îndată pentru a le face să umble.

— „Mă mai încăldesc! noutatea ta mă face să asud. Am două amici de scăpat! Ah! fără aceste două papuși ași fi de mult mort! Pentru ei îmi îngrijesc calul, și nu-l mănânc. De grația, ai tu vre-o cójă? Étă trei-deci de óre de când nu mi-am pus nimic la stomach, și m'am bătut ca un turbat, pentru a-mi păstra pučina căldură și curagiul care-mi rămân.“

— „Sêrmane Filip, nimic! nimic! Dar generalul vostru este acolo!“

— „Nu cerca să întri! Acéstă șură conține pe răniții noștrii. Urcă-te și mai sus, spre drépta ta vei întelni un fel de coteț de porci, acolo e generalul! Adio, bravul meu. Decă vom juca vre-odată trenisul pe un parchet din Paris . . .“

El nu sfêrși, viforul suffă în momentul acesta cu o astfel de perfidiă, încât adjutantul umblă pentru a nu degera, și buzele majorului Filip înghiățară. Tăcerea domni

îndată. Nu era întreruptă, decăt prin gemetele, ce plecau din casă, și prin sgomotul surd pe care-l făcea calul domnului de Sucy, dumicând de fóme și de turbare, scórța înghiățată a arborilor din care fusese construită casa. Majorul își vîrî sabia în tēcă, smuci frêul preciosului animal, pe care șciuse să-l conserveze, și îl smulse, cu totă resistența sa, dela netrebnicul nutreț, de care părea lacom.

— „La drum, Bișetă! la drum! Nu e decăt tine, frumoșa mea, care să pótă scăpa pe Stefania. Las că mai târđiú ne va fi ertat să ne odihnim, să murim, fără îndoieală.“

Filip, înfășurat într'o blană, căreia îi datora conservarea și energia sa, se puse pe fugă bătênd cu picioarele zăpada înghiățată, pentru a întreține căldura. Abia făcuse majorul cincisute de pași, când vădu un foc mare chiar în locul unde-și lăsase trăsura, de cu diminéță, sub paza unui soldat bătrân. O neliniște grozavă îl cuprinse. Ca toți acei ce au fost domniți, în acéstă derută, de un simțămînt puternic, găsi el, pentru a-și ajuta amicii, puteri pe care nu le-ar fi avut pentru a se mântui pe sine. În curênd ajunse la câți-va pași dela o îndoitură de teren, în fundul căreia așezase la adăpost de ghiulele o tinêră femeică, sóta sa de copilăria și bunul său cel mai scump!

La câți-va pași dela trăsura, vre-o trei-deci de codaci erau reuniți înaintea unui foc mare, pe care-l întrețineau cu scânduri, coperișe de chesóne, cu róte și coșuri de trăsuri. Acești soldați erau fără îndoieală cei din urmă veniți dintre toți cei, carii, dela brazda cea largă descrisă prin terenul din jos de Studzianka până la rîul fatal, formau ca un ocean de capete, de focuri, de barace, o mare viețuitoare agitată de mișcări mai nesimțite și de unde eșia un vuet, amestecat câte-odată cu rêsunete spăimântátore. Împinși de fóme și de desperare, acești nenorociți visitară fără îndoieală trăsura cu puterea. Bătrânul general și tinêra femeică, pe care-i găsiră acolo culcați pe bagagiú, înfășurați în mantale și blane, zăceau în momentul acesta tupilați înaintea focului. Una dintre ușile trăsorei era sfărîmată. Îndată ce auđiră ómenii așezați împregiurul focului pasul calului și al majorului, se rădică între ei un strigăt de turbare inspirat de fóme:

— „Un cal! un cal!“

Glasurile formau un singur glas.

— „Îndêrêt! păzește-te!“ strigară două său trei soldați țintind asupra calului.

Filip se puse înaintea epei sale dișcând: — „Ticăloșilor! vă voi da de-a berbelécul în foc pe toți. Sunt cai morți colo! Duceți-vă de-î căutați.“

— „Caraghios mai e oficerul acela! Odată, de două orii, te dai în lături?“ răspunse un grenadir colossal. „Nu! ei bine, cum vei vrea, atunci.“

Un țipêt de femeică domină detunarea. Din norocire Filip nu fu atins; dar Bișeta, care căduse, se sbătea în contra morții; trei ómenii se aruncară și o sfêrșiră cu lovituri de baionetă.

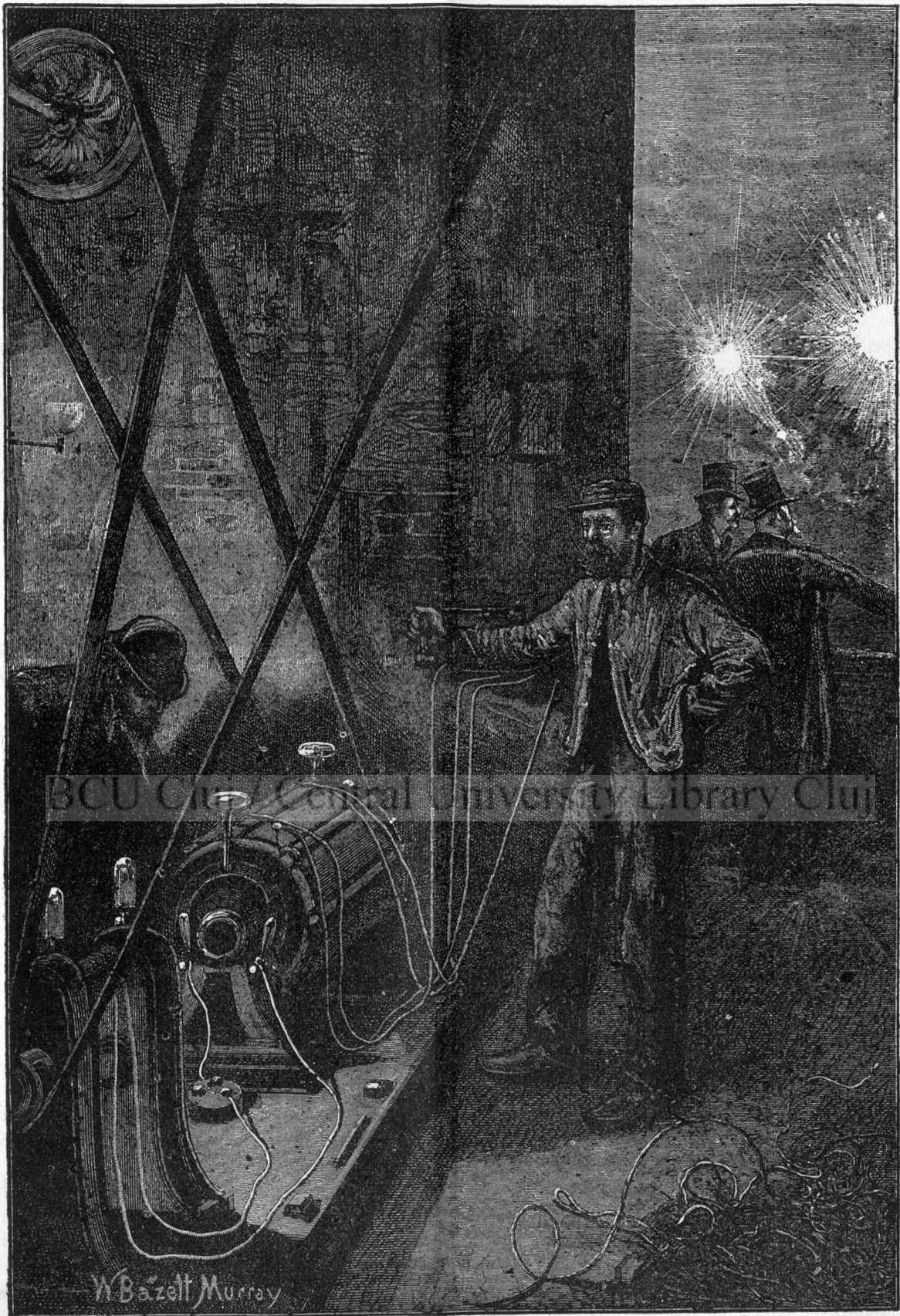
— „Canibalii! lăsați-mă să-mi ieú învêlítórea și pistólele,“ dișe Filip în desperare.

— „Aide ieți pistólele,“ răspunse grenadirul. „Căt despre învêlítóre, étă un infanterist care de două zile n'are nimic în stomach, și care tremură în réua sa haină de oțet. Acesta e generalul nostru . . .“

Filip tăcu văđend un om cu încălțămîntea tocită, cu

pantalonul găurit în dece locuri, și care avea pe cap un vechiu bonet de polițai încărcat de brumă. El se grăbi să-și ia pistolele. Cinci ómenii aduseră épa înaintea fo-

care scosese un țipét de spaimă recunoscându-l; el o găsi nemișcată, așezată pe o perină de trăsură și încăldându-se; ea îl privi în tăcere fără a-și suríde. Filip observă atunci

Iluminațiunea electrică: Mașina sistemul Gramme. (Pag. 109)

cului, și se puseră a o despica cu aceeași îndemânare ca niște feciori de măcelari din Paris. Bucățile erau tăete minunat și aruncate pe jar. Majorul se așeză lângă femeia,

lângă el pe soldatul căruia îi încredințase trăsura; sêrmă-nul om era rănit. Copleșit de număr, el cedase codacilor cari-l atacaseră; dar, asemenea cânelui ce a apărat până

În cel din urmă moment prânzul stăpănu-său, își luase partea din pradă, și își făcuse un fel de manta dintr'un cêrșef alb. În momentul acesta se ocupa să învêrtescă de-asupra jarului o bucată de épă, și majorul vădu pe fața sa bucuria pe care i-o cășunau pregătirile ospêțului. Contele de Vandières, cădut de trei zile în stare de copil, zăcea pe o perină, lângă femeia sa, și privia cu un ochi fics aceste flacări a cărora căldură începea să împrăstie amorțela sa. El nu fusese mai tare mișcat de pericolul și sosirea lui Filip decât prin lupta în urma căreia fusese despoetă trăsura sa. Mai întâiu apucă Sucy mâna tinerei contese, ca pentru a-i da o mărturie de afecțiune și a-i exprima durerea ce o simția de a o vedea redusă la cea din urmă miserie; dar rămase tăcut lângă ea, așezat pe o grămadă de zăpadă care curgea topindu-se, și cedă însuși fericirii de a se încălzi uitând pericolul, uitând tot. Fața lui luă fără voe o espresiune de bucurie aproape stupidă, și el așteptă cu nerăbdare, ca fâșia de épă dată soldatului său să se frigă. Mirosul acestei cărnii arse îi irita fômea, și fômea făcea să-i tacă inima, curagiul și iubirea. El privi fără mânie rezultatele despoerii trăsorei sale. Toți ômenii, carii încungiurau focul, își împărțiseră învêlitorile, perinile, blanele, rochiile, hainele de bărbat și de femeie ale contelui, contesei și ale majorului. Filip se întorse pentru a vedea dacă se mai putea întrebuița coșul. Atunci vădu la lumina flacărilor aurul, diamantele, argintăria, împrăstiate fără ca cine-va să fi cugetat a-și lua din ele cea mai mică părticică. Fiă-care din acești indiviți adunați de întemplantare împregiurul acestui foc păstra o tăcere, care avea ceva grozav, și nu făcea decât ceea ce credea de lipsă pentru bună-starea sa. Această miserie era grotescă. Fețele, descompuse de frig, erau acoperite de un

strat de noroiu pe care lacrimile trăgeau, dela ochi până în josul obrazilor, o brazdă ce mărturisia grosimea acestei măsei. Murdăria lungilor lor bărbii făcea pe acești soldați încă și mai hidoși. Unii erau înfășurați în șaluri de femei, alții purtau țoluri de cai, învêlitori pline de noroiu, trențe acoperite de brumă, care se topia; câte unii aveau un picior în cismă și celălalt în papuc; în sfêrșit nu era nici unul, al căruia costum să nu presinte vre-o singularitate de rîs. În fața unor lucruri atât de vesele, acești ômenii rămăneau gravi și întunecați. Tăcerea nu era întreruptă decât prin trosnitul lemnelor, pocniturele flacării, murmurul îndepărtat al lagărului, și loviturile de sabie pe care le dau cei mai flămânți Bișetei pentru ca să-i smulgă cele mai bune bucăți. Câți-va nenorociți, mai obosiți decât ceilalți, dormiau, și decă vre unul dintre ei se rostogolia în foc, nimeni nu-l rădica. Acești logici severi cugetau, că decă nu era mort, arsura trebuia să-l prevină ca să se așeze într'un loc mai comod. Decă nenorocitul se deștepta în foc și peria, nimeni nu-l plângea. Câți-va soldați se priviau, ca pentru a justifica nepăsarea lor proprie prin îndiferența celorlalți. Tinera contesă avu de două-ori această prfveliste și rămase mută. Când se fripseră toate bucățile de pe cărbuni, fiă-care își îndestulă fômea cu acea lăcomie care, vêdută la animale, ni se pare desgustătoare.

— „Etă întâia dată că s'au vêdut trei-șeci de infanteriști pe un cal,“ strigă grenadirul care ucisese épa.

Acesta fu singura glumă, care mărturisia spiritul național.

Îndată cea mai mare parte dintre acești sêrmani soldați se înfășurară în vestmintele lor, se așezară pe scânduri, pe tot ce-i putea scuti de contactul zăpeții, și dormiră nepăsători pentru ziua de mâne.

(Va urma.)

Dor de călătorie.

Poesia de Vasile Alecsandri.

Primăvera cea verdie,
Cu cosița-i daurie,
Mi-a sosit voios în țeră,
Drăgulița primăveră!
Ș'a adus un dulce sóre,
Ș'un sîn plin de lăcrimioare;
Ș'a adus o lună plină,
Ca s'o scalde în lumină.
Lunca rîde și'nverdește,
Doru'n suflet se trezește.
Isvorașul curge'n vale
Și mă-aduce dor de cale.

Dați-mi, dați-mi aripioare,
C'aud glasuri de cucóre.
Dați-mi aripă sprintenele,
C'aud glas de rîndunele;
Să mă duc în depărtare
Peste munți și peste mare,
Să mă duc în lumea'ntrégă,
Ca o pasere pribégă.
Duce-m'ași în cale lungă,
Dor să nu mă mai ajungă!
Duce-m'ași și m'ași tot duce,
Dor să nu mă mai apuce!

Désir de voyager.

Musica și textul francez de Mauriciu Cohen.

Cheveux d'or, verte parure,
Le riant et doux Printemps,
A l'appel de la nature,
Nous arrive dans les champs.
A sa suite il nous amène
Un brillant et gai soleil
Et des fleurs pour que la plaine
Soit charmée à son réveil.
Tout sourit et tout rayonne,
Le coeur semble s'alléger.
Le ruisseau qui fuit me donne
Le désir de voyager.

Donnez-moi vite des ailes,
Car j'entends un cri joyeux.
C'est le cri des hirondelles
Qui s'envolent vers les cieux;
Ainsi qu'elles dans l'espace
Je voudrais franchir les mers,
Avant que le temps ne passe
Parcourir tout l'univers!
Pour fuir les chagrins, l'envie,
Je ferais un long chemin.
Pour que le malheur m'oublie,
Ah! j'irais dans le lointain!

Lupta dintre satul Zernești și Tohanul-vechiu, 21 August 1690,

de I. C. Tacit.

Acastă luptă, în care pentru ultima oră înainte de timpul Fanarioților armele române au dat o rață palidă de gloriă străbună, nu este decât un episod de mică însemnătate în resbelul cel îndelungat și înfiorător, ce se purta cu desperare între cele mai puternice state ale Europei, între Austria și Turcia. Viena, și împreună cu ea Europa apusună, scăpase ca prin minune de jugul otoman (12 Sept. 1683); armele glorioase austriace transpuseră câmpul de luptă la sudul Dunării și fiii Profetului se temeau, că vor trebui să părăsescă Europa pentru totdeauna (24 Sept. 1689). În mijlocul acestei crize veni în fruntea imperiului otoman marele vizir Mustafa Chiupriliul, fratele lui Mohamed Chiupriliul¹⁾, bărbat înțelept, energic, și cu profundă cunoștință de arta militară. Resbelul luă altă turnură. Norocul începu a suride de nou armelor turcești. Diul (Vidinul), Nisa, Semendria, Belgradul, în scurt tot teritoriul de pe rîpa dréptă a marelui fluviu fu curățit de Austriaci (1690).

Să lăsăm însă descrierea acestui resbel până la pacea dela Carloviț în sarcina cetitorului și să trecem la tema ce ne-am ales-o.

În 15 Aprilie 1690 muri Mihail I, Apafi²⁾, principele Transilvaniei. Sultanul privindu-se suzeranul legal al țării denumi principe pe contele Emeric Tökeli³⁾

¹⁾ Cronicarul Niculcea ne-a păstrat despre acest erou o tradițiune interesantă. O reproduc aci fiind-că privește pe una din cele mai ilustre familii române. Chiupriliul și Ghica, compatrioți din satul Chiupri în Albania, au plecat amîndouî spre Constantinopol ca să-și caute norocul în lumea mare. Pe drum țise Ghica companionului său: tu ești turc, și poți ajunge om mare. De se va întempla acésta, ce vei face cu mine? Chiupriliul răspunde: te voi pune mai mare judecător în Chiupri. În Constantinopol s'au despărțit unul de altul. Provedința făcu din Ghica mare vornic în Moldova și din Chiupriliul mare vizir în Constantinopol. În timpul acesta veni Ghica la sublima Pórtă într'o misiune politică. Marele vizir primind în audiență pe delegatul Moldovei, recunoscu într'ensul pe compatriotul și companionul său de drum, și ținându-și de sântă datoriă, să-și împlinescă promisiunea, în loc de judecător mai mare în Chiupri îl rădică domn în Moldova.

²⁾ Sub acest principe calvin suferi martiriul Sava II Brancovici Mitropolitul Ardélului. Asupra acestui cas există o tradițiune, care cred că trebuie reprodușă în interesul publicului mai puțin versat în istorie. Se istorisește, că chiamând Mihail I, Apafi, principele Transilvaniei, pe Mitropolitul Sava la prânș în castelul său dela Blaj, o femeie i-a adus un cățel invélit în scutece și îl rugă cu stăruință să-l boteze, fiind-că băéțul e bolnav. Mitropolitul desfăcu scutecele și observând, că în lăuntru e un cățel, înțelese cursa, ce i se întinsese (că adică botezând cățelul, să fî acusat de călcarea celor sfinte). Se reculese îndată și apropiându-se de farfuria sa luă o bucățică de ridiche, fiind-că era și de post, și o dete cățelului, să o mănânce. Védend însă, că micul animal nu voiește nici să o guste, rugă cu tot respectul pe superintendentul calvin pentru o bucățică de carne. Cum i-o dete, cățelul o mănacă cu multă poftă. Nenorocitul Mitropolit plin de indignațiune țise: Nu pot să-l botez, fiind-că nu e de legea mea. Toți rémaseră rușinați și cu mare nécaz inghițiră gălușca, ce o pregătiseră pentru altul.

³⁾ Mésurile cele aspre (între cari ștergerea privilegiilor nobili-

și îl investi cu buzdugan, stég și caftan. Leopold, facticul posesor, rezervă domnia pentru Mihail II Apafi, fiul minoren al defunctului principe.

Se întemplă însă de multe ori, că afară de factorii chiămați a conlucra direct se implică și alți factori, cari în aparență sunt de a dóua mână, dar cari, implicați odată, contribuesc în mod cardinal la deslegarea dramei. Astfel și astă-dată țerile românești și în prima ordine Muntenia a fost, care a condus mica campaniă.

Dar mai înainte de a decree campania, să ne lămurim situațiunea.

În Muntenia (țera românească) după mórtea lui Șerban Cantacuzenul (1688) ocupă scaunul domniei Constantin Brâncovanul, bărbat cu mult tact politic, mlădios și șovăitor la părere, dar în adevăr constant și resolut. Crescut în timpuri și în împregiurări grele și nefaste, în mijlocul nesfêrșitelor intrigi, la care era espusă țera și tóte persónele de distincțiune, el privia cu pètrunderea unui spirit colossal tóte firele intrigilor, de care își stă mintea în loc. Apoi cu agerime demnă de timpuri mai bune înfrunta și contrabalanta tóte vijeliile și pornirile ori de unde veniau ele asupra lui și asupra țerii, în fruntea căreia îl chiămase provedința divină. Acest bărbat, personificarea timpului său, a cărui amicitia și alianță era căutată cu multe stăruințe de puternicii împérați ai Austriei și ai Rusiei și care inspira de multe ori temeri și adeseori speranțe sublimei Porți⁴⁾, era, cum am țis, domnul mult cercatei Muntenii. Scaunul său însă se clătina, nu era sigur, fiind-că contra-candidatul Aga Bălăcénul, ginerile lui Șerban Cantacuzenul susținut de Austriaci,

tare), ce le luase guvernul austriac, pentru ca să-și întemeieze domnia asupra Ungariei, și mai cu samă persecuțiunile înfricoșate ce le făceau iesușiții asupra protestanților (250 predicatori protestanți fuseseră arși pe rug), provocaseră încă în anul 1674 o revoluțiune teribilă în tótă Ungaria. În fruntea acesteia se puse contele Emeric Tökeli june cu calități eminente. Sfărimă tóte armatele austriace trâmise contra rebelilor și susținu lupta până în anul 1682. Atunci închină țera la Turci și luă parte la expedițiunea contra Vienei. Câștigând superioritate armele imperiale, și revoluțiunea strivită cedând forței, Emeric Tökeli se refugiă la Turci. Aci petrecu până în primăvéra anului 1690, când deveni vacant scaunul princiar din Transilvania. Sultanul, care nu prea avea multă încredere în Ardeleni, fiind-că îl trădaseră închinând țera Austriacilor, nu putea afla bărbat mai harnic și mai credincios pentru scaunul Ardélului în acele timpuri grele decât pe contele Emeric Tökeli.

⁴⁾ De multe ori au voit să-l mășiléscă diferiții viziri, dar cum țice fórte semnificativ Cronicarul Niculcea, nu l'au putut până ce nu și-a întors Dumneșeu sfatul despre densus. În anul 1714 prins mișelește, el fu ucis în modul cel mai barbar împreună cu patru feciori. Dar mare în vieță, în mórte fu admirabil. Când unul din fiii săi, ca să scape de mórte voia să se turcésca, nefericitul bétân il îmbărbătă să móră în legea creștinescă. Acéstă faptă sublimă o immortalisă principele poezilor noștri V. Alecsandri în balada „Constantin Brâncovanul“.

se afla în Transilvania și aștepta numai ocasiunea, să între cu Nemții în țară, pentru ca să-l răstörne de pe tronul lui Mircea. Ba încă, ce e mai mult, în anul precedent (1689) generalul austriac Heisler și ocupase Bucureștii, dar după o lună de zile prădând deșertase țera de frica Tătarilor.

Așadar Brâncovanul, nu numai ca să-și răsbune, cum țice cronicarul, ci mai ales ca să-și asigure domina despre Austriaci, prinse cu amândouă mâinile această ocasiune bine-venită. Sultanul nu făcea nimic pentru protegeatul său, fiă că nu putea, fiă că nu credea oportun seü că celelalte ocupațiuni nu-i lăsău timp și pentru această. Dar fiă orî cum va fi, atâta e sigur că Constantin Brâncovanul deveni motorul principal și sufletul întreprinderii. Se pune în capul trebiu, chiamă la sine pe Emeric Tökeli, îi oferă amicitia și tot sucursul seü. Înțeleși asupra planului, amândouă solicitară ajutor dela sublima Pörtă. Ca să fiă siguri de reușită, Constantin-Vodă prin delegatul seü pune Pa-dișahului în vedere necalculatele avantaje, ce pot resulta pentru armata dela Dunărea de mijloc din invasiunea lor în Transilvania și nu neglese a-l asigura că

el va afla drumuri și plaiuri, prin care va putea trece armata în Transilvania fără nici un pericol.

E de prisos să mai amintesc că cererea acesta fu îmbrățișată cu căldură. Seraschierul Cerchez Ahmed-Pașa cu ôste turcescă, Culcing fiul hanului din Bugiac cu ôste tătărăscă și Hâtmanul Bogdan cu Moldovenii (trămis de Constantin Cantimir-Vodă) în timp de două luni sosiră în Muntenia. Constantin Brâncovanul în timpul acesta pregăti proviant și celelalte trebuincioase pentru ôste și tot-deodată strînse și miliția, de care putea dispune. Tôtă armata număra 16,000. Un număr neînsemnat, dar în acele timpuri și în acele împrejurări destul de important.

Cronicarul Niculcea susține, că lupta s'a făcut la Câmpina și că eroul zilei ar fi fost fiul Neniului din Focșani, care comanda cavaleria (Căzaci) lui Constantin Brâncovanul. Dar după mărturia celorlalți cronicari și mai cu samă după mărturia lui Mihail Cserei (veđi cronica lui Șincai anul 1690), care a fost martor ocular, nu mai e îndoelă că s'a întemplat la Bran și pe câmpul dintre Zërnești și Tohanul-vechiu.

(Va urma.)

Datine, credințe și moravuri române.

Séra Sântului Vasile.

Dintre tôte serile de peste an, cea mai bogată în datine, credințe și moravuri, cea mai misterioasă și tot-odată una dintre cele mai plăcute pentru poporul român, este séra sântului Vasile¹⁾ seü preséra anului noü, numită pe unele locuri și „Crăciunul cel mic“²⁾. Într'această séra tötă suflarea românescă, începând dela copiii ce de-abia pricep și rostesc câte un cuvânt, până la cel mai bătrân moșnég, își are partea sa de petrecere, distragere și bucurie.

Încă nu s'a sfârșit un șir de datine și credințe, începute cu ajunul Crăciunului, și étă că acuma se începe altul tot atât de îmbelșugat, tot atât de atrăgător și de încântător.

Pe când, cu pușin mai înainte de această, fiă-care putea să ieă parte la datinele poporului român, ce se petreceau în fața lunei, să le vadă și să le admire, acuma, cine voeșce să cunoască tôte datinele, credințele, prejudețele și misteriele acestei serii, trebuie să alerge dela casă la casă.

În această séra ni se înfătoșeză un șir de credințe, prejudețe și misterii, în a căror sîn, după credința poporului, zace ascunsă cunoșcerea viitorului.

Abia a apucat să apună sórele după culmile déluri-

¹⁾ Fiind-că în cele mai multe părți locuite de Români se aude dicându-se „Sân-Văsiu“ în loc de „sântul“ Văsiu seü Vasile, de-aceea scriu și eu „sânt“ în loc de „sânt“ seü „sânt“.

²⁾ A. P. Alecsi „La st. Vasile“ publ. în „Familia“ anul VII, Peșta 1871, Nr. 3, pag. 32. — I. C. Tacit, „Crăciunul la Români“ discurs rostit în a treia adunare a Societății „Transilvania“ și publ. în „Trăian“ anul I, București 1869, Nr. 53, pag. 212 și Nr. 54, pag. 216.

lor, și étă că poporul român, credincios obiceiurilor și reminiscențelor sale strămoșești, își începe ceremoniile sale superstițioase. El aprinde o lumină de céră curată, pe care o lasă să ardă tötă nóptea dinaintea icónelor, mai cu samă dinaintea icónei ce represintă pe Domnul nostru Is. Cr.³⁾, începe apoi să ungă ușorii și pragurile casei cu aiü (usturoiü) și cu mai multe speții de unșori. Asemenea unge pragurile șurilor și grajdurilor, apoi în forma crucei unge tôte animalele și în urmă pe sine și tötă familia. El crede că astfel în decursul anului va fi scutit de apropierea lui „bată-l crucea“⁴⁾ și a strigóicelor, care âmblă pe la casele ómenilor ca să ieă mana dela vaci⁵⁾.

Ceva mai pe urmă cete de băeți, carii de abia așteptară sosirea acestei serii, încep a âmbla pe la case cu „Colindatul“ și cu „Plugușorul“⁶⁾, colindând, urând, pocnind din bice și strigând de țueșce satul.

La fiă-care casă, la fiă-care bordeș, e acuma lumina aprinsă. Toți așteptă cu nerăbdare pe Colindători⁷⁾ și pe Plugușari.

Copilașii cei mititei, cum aud sgomot și sunete de clopoșele și „buhaiü“, îndată alérgă pe la ferestre să asculte cum se uréză și colindă, să învețe și ei a ura și a colinda. Ér după ce colindătorii și plugușari au sfăr-

⁵⁾ Datina Rom. din Calafindești și din alte sate din Bucovina.

⁶⁾ A. P. Alecsi loc. cit. — „bată-l crucea“ însemnéză diavolul.

⁷⁾ Credința Românilor din Bucovina.

⁸⁾ „Plugușorul“ e o datină numai a băeților din Bucovina, Moldova și România.

⁹⁾ Români din Bucovina numesc „Colindătorii“ numai pe aceia, carii în ajunul Crăciunului și al St. Vasile cântă colindele. Cei ce în séra St. Vasile âmblă cu Plugușorul și declamă, uréză, colinda acestei datine, se numesc „Plugușari“.

șit de colindat și urat, maicele, ca să facă și mai mare bucurie ângerășilor lor, le dau în mână darurile menite pentru colindători, ca ei să le scôtă afară și să le dăruescă colindătorilor. Firește, ele încă ies dimpreună cu denses, ca să nu li se întempe vre-o neplăcere. O! câtă bucurie, câtă palpitate de inimă la acești mititei... Dar, ei nu pot să se împotrivescă multă vreme somnului!... Ascultă ce ascultă și după aceea se culcă și dorm duși, visându-se âmbând și ieș prin sat a colinda, a ura și a căpeta felurite daruri...

Feciorii cei holtei, care au să serbeze a doua și după-amăzi „Vergelul,” merg în această seră pe la toate casele, unde sunt fete mari, și poftesc pe părinții acestora precum și pe densesle să bine-voescă a veni pe a doua și la „Vergel“⁸⁾.

Acestea de până aici înșirate se petrec mai la fiacare casă.

Sunt însă foarte multe datine și credințe, care se petrec numai la unele case, în unele locuri anumite, și în unele odăi chiar cu ferestrele astupate, ca să nu se vadă de afară ce se petrece în lăuntru.

Colea la o casă, unde sunt adunați feciori și fete, bărbați și neveste, tineri și bătrâni, între risete și veselii, se serbeză un fel de „Vergel”. Aici se aude bucinul sunând, lăutarii dicând din viore, feciorii horind, ér cei bătrâni istorisind felurite anecdote și alte istorioare interesante de pe când erau și ei feciori holtei, seú din timpurile mai vechi...⁹⁾.

Mai încolo, la altă casă, vedem ferestrele astupate, și decă o licărire de lumină n'ar străbate prin vre-o crepătură, care din greșelă a rămas neastupată, am crede că toți ai casei dorm. Dar nu!... aici e locul misterielor... Aici încă se serbeză un fel de „Vergel”... O mulțime de fete adunate, unele mai tinere, altele mai bătrâne, unele mai frumoșe, ér altele cum a dat Dumnezeu, caută prin diferite mijloce să șcie: de se vor mărita în anul ce vine, ori nu? — cine și cum le va fi „ursitul”, adică soțul viitor?

Chiar și gardurile, lemnarele, cotețele porcilor, fântânile și pãraele nu sunt în astă seră lăsate în pace. Acestea încă își au tainele lor, pe care însă noi le vom descoperi mai pe urmă¹⁰⁾.

De altă parte, pe vârful unui delușor seú în alt loc, unii feciori suflă în buține, cântă din surlite (surle), fluere, bat tobe, piue și alte obiecte sunătoare și timpanice¹¹⁾.

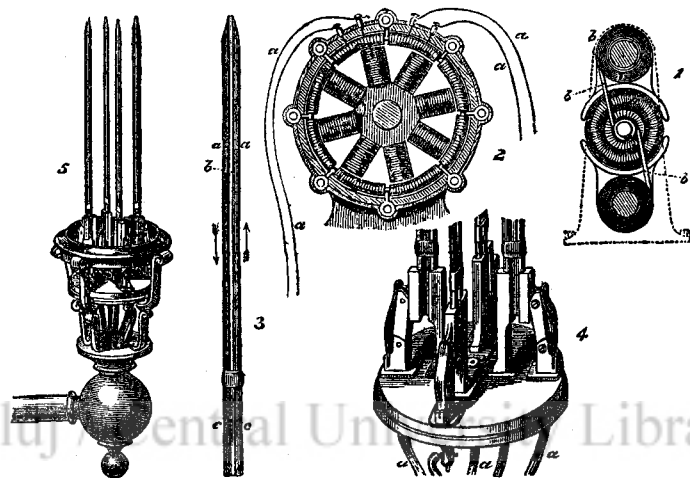
Unii Români mai bătrâni, cu gândul mai mult la economie și la cele ce le-ar putea mai lesne ferici glóta¹²⁾, lăsând tineretul să-și petrecă în bună pace, cum s'au veselit și ei când au fost de sama lui, se pun lângă vatra focului, pun pe foc lemne de stejar seú de fag, aduc apoi vre-o câte-va cepe și desfăcându-le, prin mijlocirea acestora și a cărbunilor de stejar și fag, cu sânge rece și gânditori încep a face „Călințarul,” ca să vadă cum va fi anul următor: bun seú rău? roditor seú neroditor? După ce au gătit astfel de făcut călințarul, decă e afară senin se uită la stele și la lună, ca și din lucirea și pozițiunea acestora să cunoscă cum va fi anul următor¹³⁾.

Alți Români, visând să se facă într'o bună diminetă de odată avuți, priveghéză mai de cum inseréză și până ce se face ziua, că-cî în această noapte, după credința lor, se ved toți banii îngropați ardând; prin urmare vedându-și ar putea să-și desgrópe. Decă, după cum spun ei, ard de cu seră, nu-s bun, ér decă ard în zori de zi, adică în reversatul zorilor anului nou, atunci sunt bun, póte merge ori și cine fără sfielă și frică să-și desgrópe, că-cî îi va lua, numai — de vor fi ai seú¹⁴⁾.

Vrăjitoarele, care se ocupă cu cătatul în cărți, cu diferite farmece, vrăji și descântece, încă nu se culcă cum inseréză, ci ele încă își au ocupațiunile lor. Așa, vrăjitoarea, care voeșce să aducă „ursitul” unei fete din depărtare, fură în această seră un resteu seú și mai multe de pe la jugurile ómenilor, însă numai de acolo unde ómenii nu-s „primi-niți”, adică dela acele case, a căror stăpâni sunt numai odată cununați, și le păstrează apoi peste tot anul, ca la timp de trebuință să

le aibă la în-de-mână¹⁵⁾. Érá când se culcă, pun cărțile cu care vrăjesc ele sub cap, cređend că prin această faptă pot mai bine vrăji, seú că li se arată în vis cum trebuie să vrăjescă, ca să gicescă mai nimerit și mai bine¹⁶⁾.

Tot într'acastă noapte de Sântul-Vasile seú de anul nou cred Români, cum că toate vitele vorbesc ca și ómenii, și că în acel timp când vorbesc ele, nu e bine să le ascultă. Cel ce le ascultă e pedepsit cu mórte. Așa istorisesc unii, că în presera Sântului-Vasile, voind un Român a auzi ce vor vorbi boii în grajdul seú, se duse să-și asculte. Unul dintre boi, vedându-l că vine anume ca să-și asculte, dișe soțului seú: „mănâncă, frate, și te odihneșce bine, că-cî poimâne vom duce pe stăpânul nostru la grópă

Ilumin. electrică: Aparatele sistem. Iablochhoff. (Pag. 109.)

⁸⁾ Datina feciorilor din Ilieșci, Botușana etc. Veđi despre această mai pe larg „Vergelul” specia III. — În numărul viitor. *Red.*

⁹⁾ Datina Românilor din ținutul Dornei. Mai pe larg veđi specia I a „Vergelului”.

¹⁰⁾ Datina și credința fetelor române de pretutindene. Veđi mai pe larg despre acesta în specia II a „Vergelului”.

¹¹⁾ A. P. Alecsi loc. cit.

¹²⁾ Sub „glóta” înțeleg Români din Bucovina „familia”. „Glotași” membrii familiei. „L'a împresurat glóta” dic ei, când cine-va are mulți copii.

¹³⁾ Veđi studiul meú „Călințarul popular” publ. în „Familia” anul XIII, Puda-Peșta 1877, Nr. 41 și următorii.

¹⁴⁾ Com. de D-nul P. Prelpécin din Horodnicul de jos, și D-nul P. Ursul din Căndreni.

¹⁵⁾ Datina și credința Românilor din Pătrăuți ținut. Sucéva, com. de D-nul Vasile Turturén, sud. filoz. în Cernăuți.

¹⁶⁾ Com. de D-nul P. Ursul.

și nu știu de-acolea înainte cum ne va mai merge!“ — Și într'adevăr această profeție s'a și împlinit, că-cî chiar în séra destinată stăpânul lor muri, și a treia și boii trebuiră să-l ducă la cîntirim¹⁷⁾.

Mai departe, crede poporul, că tot într'această séră se deschide cerul, și numai acei ómenî il vîd când se deschide, cariî sunt fórte bunî la Dumneđeú. Ceî ce pretind a-l fi vîdút deschidîndu-se, spun că în acel moment e fórte frumos și strălucitor atît în cer cât și pe pămînt¹⁸⁾.

În fine voiú să însemnez încă și aceea, că o samă de Români, când merg să se culce, pun un păhar plin cu apă pe o feréstră, bat două-spre-dece mêtaniî dinaintea păharului, și-apoi merg de se culcă. Décă a dóua și diminetă, adică în ziua de anul nou, află păharul așa de plin că curge apa dintr'ensul, cred că peste tot anul vor avea

¹⁷⁾ Credința Rom. din Ilișesci, Calafindeșci, Șiretiú și de-aiurea.

¹⁸⁾ Idem.

noroc, érá decă apa din păhar a scăđut, și prin urmare nu curge nimică dintr'ensul, atunci cred ei, că peste an nu vor fi deplin fericiți, le va merge réú¹⁹⁾.

Alții éráși fac gropițe în pămînt, ímplîntă într'ensele țándărele de lemn aprinse, și de pică cîrbuniî în gropițe, după ce ard țándărelele, cei ce le-au pus cred că vor muri în scurt timp, ér decă cîrbuniî pică alătúra cu gropițele, atunci cred ei, că nu vor muri de grabă²⁰⁾.

Etă în puține șire o schiță mică a datinilor și credințelor poporului nostru din séra Sántului-Vasile séú a anului nou! Đic schiță, și încă mică, pentru că cele mai multe datine și credințe, cele mai multe moravuri și prejudețe din această séră, s'au scris în articuli deosebiți, cariî vor urma la rîndul lor.

S. Fl. Marian.

¹⁹⁾ După spusa Sofiei Frâncu, Româncă din Calafindeșci.

²⁰⁾ Datina și credința Românilor din Bucovina.

Dacii.

Studii populare de Iosif Popescu.

(Continuare.)

După acest resbel esterminător, partea cea mai mare a Dacilor fugari, trecînd Carpații, se așezară între acești munți și între riul Dnistru. De bună samă însé o bună parte, cu deosebire locuitoriî munților mai scutiți de invasiune, au rémas în patria lor, și s'au amestecat cu coloniile romane trâmise de Trajan.

De aci încolo istoria Dacilor liberi se confundă cu a celorlalte popórá sêlbatice, care de repețite ori atacă colosul roman. Pe timpul epocii fericite a lui Hadrian și Titus Antoninus Pius a domnit o pace relativă în provincia romană Dacia. Supt Marcus Aurelius însé suferi imperiul cel dintăiú atac cumplit din partea popórelor nordice. Acéstă mulțime de némuri împinse de Goții puternici, care se află în dosul lor, năvălesc ca locustele asupra frontierelor romane și cêrcă să ocupe locuințe. Între aceste seminții, mai cu samă germanice, se află și rêmășițe dacice, Osi și Bessi, cariî trecură Carpații pentru a lua parte la atacul comun. După un resbel de opt ani, îi succese lui Marcus Aurelius (la 174) să ínrîngă atacul barbar și să ínceie o pace gloriósă. Astfel se născu între Dunăre și Carpați un amestec de popórá, care cereau locuințe. Romanii fură destul de íntelepți pentru a întrebuinta diferitele seminții unele în contra celorlalte. Ei aveau dară ímprejurul platoului transilvan, adevératul símbure colonizat, un mijloc escelent de compensatiune, pe care-l întrebuintară cu multă iscusință. Ei colonisau pe pămînt dacic seminții fără patrie și fără sálaș; ér aceste nóúe colonii apérau singure frontierele romane.

Astfel pe la anul 172 veniră în Dacia Vandaliî astingici, supt conducătoriî Rhaus și Rhaptus, și cerură pămînt dela guvernatorul Clemens. Deórece acesta le refusă, Vandaliî își lásară copii și feméile ca ostaticî în mánile lui și năvăliră asupra vecinilor Cristodoci dacici. La rîndul lor fură ei însé decimați de Lacringi, popor germanic. Restul Vandaliilor fu luat de Romani în soldă și întrebuintat ca avantgardă în contra inamicilor esterni.

Aceste turburări durară în tot decursul așa numitului resbel marcomanic.

Pacea lui Marcu Aureliú abia dură două ani și tótă frontiera romană era éráși în foc. Bunul împérat muri curînd la Viena, ér următorul séú Commodus (180—192) ínceiá o pace nefavorabilă și se întórse repede la Roma. Supt acest împérat se născu un inamic nou din rêmășițele dacice, Osi și Bessi, cariî se ținuseră în munții nordici ai Ungariei și acum fură împinși înainte de semințiile germanice. Guvernatorul dacic, Sabinianus, întreprinse o espedițiune în contra lor și colonisă 12,000 dintre ei în Dacia nóstră. Acest popor era fórte turbulent și de multe ori o trebuit să fiá adus la ordine prin puterea armelor.

Supt Septimius Severus (192—211), care s'a ocupat mult de bună-starea Daciei, a domnit pace în general. Asemenea și supt Caracalla (211—218). Dar frecările cu Dacii liberi au continuat, și se pare că din cauza acésta a fost Caracalla în Transilvania în anul 214. Este însé sigur, că supt Macrinus (217—218) aceste lupte au continuat.

Înt'răcea íntrá un nou popor pe scenă în ostul provinciei. Aceștia erau Goții, care ocupaú teritoriul de dincolo de Pruth. Influința lor se simți la ínceput puțin, că-cî fu paralisată de Bastarni și de brava seminția dacică a Carpilor. În curînd însé acest popor brav, fiind ínrîns de mulțimea Goților, deveni amenințător pentru Romani. Maximinus (235—238), care ínvînse definitiv pe Dacii liberi, precum se póte conchide din titlul séú Dacicus maximus, íncepu lupta și cu Carpiî. Supt Gordian III (238—244) frecările acestea íncetară pentru cât-va timp. Pe vremea acésta se întindea influința Romanilor și dincolo de valul lui Trajan, unde locuiaú Dacii liberi, cariî deveniseră acum dependenți de Romani.

Philippus Arabs (243—249) încă s'a bătut cu Carpiî, deórece a luat titlul de Carpicus maximus și a ínturat cu triumf în Roma. Curînd după

acest triumf năvăli Ostrogotha cu Goții săi în Mesia și o prădă; nici energicul Decius nu putu împiedeca mersul său triumfător. În anul următor 249 cutrieră Ostrogotha din nou teritorul Daciei cu ordele sale, în care se aflau și Carpii dacici. Împăratului Decius (249—251) îi succese să mai înfringă încă odată atacul nimicitor, și Dacia mai avu un an de pace. Dar în anul 251 fu cotropită această provincie de vitejia barbară a Goților; deși Aemilianus a mai trecut odată Dunărea în anul 253, totuși supt următorul său Valerianus (253—260) găsim pe Marcomani în mișcare, ér pe Goți afund în Tracia. Sórtea Daciei se hotărî supt fiul și coregentul lui Valerian, supt slabul Gallienus (253—268). Provincia romană era pierdută¹⁾. Ea n'a fost însă părăsită formal, decât supt Aurelian (270—275), deși Dacia n'a mai fost teatrul resbelului, ci tóte luptele cu Goții s'au purtat pe malul drept al Dunării. De bună samă armata romană părăsise Dacia încă supt Gallienus, că-cî

¹⁾ Acésta o probéză Carl Goos într'o scriere: Studien zur Geographie und Geschichte des Trajanischen Daciens, pe care am consultat-o și în cele premergătoare.

nu putea resista atacurilor cotropitoare ale Goților. O parte din populațiune, care póte n'avea nimica de pierdut părăsindu-și căminele, a urmat armatei. Dar partea cea mai mare a coloniștilor și a indigenilor de sigur n'a avut timp său n'a voit să-și părăsescă moșia unde s'a născut și a crescut, ci a trăit în bune relațiuni cu Goții, precum trăiseră și mai de mult, când erau vecini. De altă parte Mesia (Bulgaria și Serbia) se întări prin colonii noué și deveni Dacia aureliană.

Spre Nord dela Dunăre rămaseră predomnitori Goții; Vandali se traseră din Vest către Transilvania, la a căreia margine ostică se aflau Bastarnii și seminția dacică Caucoensioi. Afară de aceea se mai ținură și alte rămășițe dacice, ca Ammicensii, Picensii, Carpii și Carpodacii, a căror nume se pomenește până pe timpul Hunnilor. Șesurile României erau ocupate de Thailali, ér în Nord-ostul Daciei își așteptau timpul lor Gepidi.

Acum începură a trece unul după altul valurile emigrațiunii popórelor peste nenorocitele provincii, ér numele Dacilor se pierde cu totul.

(Va urma.)

A suta aniversare a nașcerii lui Georgiú Lazar.

La o miiá șépte-sute șépte-đeci și nóuă-apare
O lumină mângăiósă, un lucéfér, lustru mare,
Pe-orizontul carpatin.

El străbate prin furtuna ce de veci ne bântuește
Și, ca ángerul vieții, renviere ne vestește
Din noianul lung de chin.

Mai întâiu ca și atomul; mic și palid, fără vază,
Sus din chaosul sclăviei nevédut el schinteiezá,
Se strecórá prin potop.

Și plutește și se 'nalță și prin valuri el inótă
Și resuflă 'n desperare prin a viscolelor rótă,
Cari voiau să-l țină rob.

Dintre capete plecate de-a despoților urgiá
Fruntea sa nepăsătoare și-o rádică cu mândriá
Rađe 'n jurul său vérsând.

În lumina lor zărește cetele legionare
Cum suspină resignate dormitând în nemișcare
Pe străbunul lor pámént.

Vede mâna sacrilege cum le bate, cum le stringe,
Vede parasitul lacom cu le stórce-alesul sânge
Din vieța lor trăind.

Ne'ndurarea lui l'aprinde, setea lui l'inflácărăzá
Și ca stea lámuritóre spre zenit înaintézá
Foc din sine scuturând.

Foc ce fraților lumină le vestește și scăpare
Ér pe frunțile dujmane le-amenință cu 'nfiere
Pentru negrul lor pécat.

În lumina lui ceréscă risul crud se schimosește,
Ochiul palid de durere în speranțe dulci zimbește,
Nóptea lungă s'a curmat.

Spune, rađa minunată, spune, stea misterioasă,
Ce isvor te-a scos în lume, care sferă gloriósă,
Ce castel, séu ce palat?

Că-cî un rege ca și tine n'a putut ca să se nască
Din a lanțului strinsură, din sclăvia diaboléscă!
Eșci fecior tu de 'mpérat?

Ce? să cred eú umbrei tale, ce din cer ađi imi arată
Nazaretul din car' rađa, vieța ta e 'mprumutată,
Rege tu născut din sclavi? —

Însé Clio, o minune! spusa ta o mărturește
Și mai đice că prin seculi sclavul nu-și tăgăduéște
Descendința lui din bravi!

Din coliba țérănescă sguduită 'n temeliá
De nedréptă đeciuelá, de-a străinului mániá
Sboru'n lume ți-ai luat.

La făclia cunoșcinței lăcomia seculară,
A tiranilor cruđime și-a lor fapte de ocară
Fără veste-ai demascat. —

Depártat de dulcea mamă și de-a casei mângăere
Ți-ai ales spinósa cale de urgiá și durere
Și prin flacări ai notat.

Fost-ai îmbráncit de sórte prin furtunii amorțitóre
Prin a gerului asprime, prin zédururi necátóre
Și de vipere mușcat.

Ai gustat amara páne numa 'n lacrimi înmuiată,
Suferit-ai mii insulte dela clică blástemată,
Care totul ne-a rapit.

Se párea că și infernul cu săgețile lui crunte
Și-ale morții reci veninuri ar putea să le infrunte
Al têu suflet de granit.

Prin minuni nepomenite dela masa țérănescă
Ai ajuns din tréptă 'n tréptă pân la masa 'mpératéscă,
Cu 'mpérați tu ai mâncat!

Dar în sgomotul bacchantic al nunții lui Bonaparte
Tu de-a robilor bucată, de-a lor rea și mică parte
Dovediși că n'ai uitat.

Că-cî de sus din înălțime, din splendórea 'mpératéscă
Ai plecat cu resignare jos în țera románéscă,
Sugrumată de Fanar.

Și-ai deschis a luméi carte, ce le-a spus c'a lor chiámare
Încă nu este sférșită, că trecutul lor cel mare
N'o se aibă 'n veci otar.

A lor inimă se 'ncruntă, a lor suflet se înbată
De ceea-ce sunt acuma, auzind ce-au fost odată,
Și prin sacru jurámént
Parasiților le-arată calea lor către otară,
Plivesc holde de neghină și se fac stápáni în țéră
Peste vechiul lor pámént.

Dar în focul răsbunării cel aprins de-a ta șoptire
Prins, bătut, rănit la suflet, pe tin' nobile martire

Ghiara morții te-a străpuns.

Și ca Oedipus odată, cu picidrele cioplite
De-a dușmanilor secrete, tot prin viscole cumplite
În colibă-ți ai ajuns.

Între-al rudelor cutremur, și-a surorii tale gele
Între reci flori de mörte și 'ntre lungi suspinuri grele
Naltul suflet și l'ai dat.

București, în 1 Ianuariu 1879.

Er când mörtea nemilösă ai simțit că vrea să vie
Cea din urmă-a ta oftare fu: sërmana Românie
Pentru care-ai sângerat. — — —

Dar te mângăie, iubite, pionir de răsbunare!
România ađi trăiește mândră, liberă și tare
Și din veselu-i otar

Sus în sfere fericite preamărit ea te zărește
Și cu-o frunte triumfală prin trofee ađi zimbește
Cu dispreț cătră Fanar! — — —

V. Mihail-Lazar.

Memoriile unui stomach.

(Continuare.)

Dialog între un alopăt și un homeopat.

- A. Domnule, eșci un șarlatan — nu mă reține.
- H. Și D-ta un înșelător. Otrăvești en gros.
- A. Și D-ta en detail, domnule. Cu toate acestea, nu doresc de loc să vorbesc cu D-ta.
- H. Dar trebuie să vorbești cu mine. Nu poți ignora existența noastră, când pacienții vă părăsesc în massă, ca să vină la noi.
- A. Acesta nu este adevărat și mi se pare că numai minciunile nu le dai în proporțiuni infinit de mici.
- H. N'am lipsă să mă înfierbînt pentru atâta lucru. Mărturisește numai — nu v'am luat noi sute de pacienți?
- A. Da, nebunii ne părăsesc, ca să mērgă la D-vóstră.
- H. Nebunii plătesc mai bine.
- A. (A parte.) Într'asta cam are dreptate. (Tare.) Atunci eșci de bună samă un bogătan, domnule. Sănătate bună.
- H. Dar așteptă puçin; chiar astăđi sunt dispus de minune. Ian spune-mi drept — luare-ai D-ta propriile-ți medicamente?
- A. (Strimbând din nas.) Tóte nu; dar suntem siliți, pentru progresul științei, să facem experimente cu pacienții nostri.
- H. Aha, cam cum fac veterinarii cu câinii. Deóre-ce înse ai mărturisit atâta, te pot întreba mai departe: refusare-ai să ieai medicamentele nóstre?
- A. Se 'nțelege, deóre-ce sunt de clacă.
- H. Pentru ce?
- A. Pentru-că materia nu se póte împărți în gradul, cum pretindeți D-vóstră.
- H. Ce cređi despre aqua tofana, și despre otrăvitori secolului al 14-lea?
- A. Cereaū prea mult timp. D-vóstră v'ar trebui și mai mult.
- H. D-vóstră, ce e drept, isprăviți lucrul mai repede.
- A. Domnule, această nerușinare
- H. Pace! pace! Ce te aprinđi așa de iute! Dór amēndouī suntem în aceeași luntre.
- A. Se póte, și deóre-ce ramăm amēndouī în direcțiunii opuse, nu ne putem mișca din loc.
- H. Ha! ha! ha! fórte bine. Ore căți ómeni din orașul nostru mor pe an din cauza farmaciilor și pe căți îi trāmiteți D-vóstră acolo?
- A. Cum, domnule! Dór nu vei pune la îndoéla folóșul farmaciei?
- H. Al farmaciei! De ce confundați știința noastră cu arta farmacistului? Negreșit un olog are lipsă de o cārjă tare.
- A. Cum numiți efectul medicamentelor D-t r ā — mecanic?
- H. Așa, chiar acum negai medicamentelor nóstre orice influință. După părerea D-tale, și decă nu facem nici un bine, nu facem însē nici un rău.
- A. Dar cum să-mi nutresc familia și să susțin cheltuielile casei, decă nu voiú scrie rețete?
- H. Da, chiar acolo-i cārligul. Prescrie o dietă severă și mijlóce simple și pune să-ți plătescă tot ca acum pentru consiliu.
- A. De ce nu faci și D-ta, ceea ce predici?
- H. Pentru că așa muri de fóme.
- A. Și cu mine s'ar întēmpla tot așa.
- H. Așadar ne nutrim din neștiința poporului.
- A. Fii bun și vorbește în singurیت. Într'aceea, póte că ai dreptate. Decă ar veni la mine un pacient, care suferă de greutate de mistuire, și decă i-ași prescrie numai dietă severă și o vieță regulată numindu-i vre-o jumătate duzină de mijlóce simple, m'ar lua drept un ignorant și ar fugi la un alt medic, ca rēposatul Dr. D., ale cārui rețete erau compuse cel puçin din trei-spre-dece substanțe diferite.
- H. Așadar te învoești cu mine, că e vina publicului.
- A. De sigur. Profesiunea noastră ar cāștiga în ochii nostri proprii, decă ómenii ar fi mai puçin ignoranți.
- H. Dar, atunci să ne dăm mâna și să căutăm a ne umplea pungile.
- A. Iti poftesc tot binele, dar nu-ți pot da mâna. Este părerea D-tale, că întrebuintarea medicamentelor trebuie să cadă cu totul?
- H. Nu, dar totuși ași dori ca medicamentele să fiă mărginite la mijlócele cele mai simple și ca desertul Pharmacopeciei să fiă curățit de burueni și tufiș nefolositor, ca să rămână numai o grădină curată și dragălașă.
- A. Înse ce medicamente ai voi să lași în ea?
- H. Numai acelea, ale cārora efecte asupra organismului sunt cunoscute cu siguranță.
- A. Cum? Atunci nu ți-ar mai rămânea nimic, că-cī ar fi greu să găsim măcar o duzină de medicamente, care aū același efect supt tóte condițiunile.
- H. Scrie acesta ca Motto pe Materia medica a D-vóstră.
- A. Acesta ar însemna să o șterg de pe fața pământului.
- H. Omenimea ar putea să se feliciteze, decă s'ar întēmpla una ca asta. Mi-ar plăcea să țin odată judecată cu aceste medicamente presupuse. Mi se pare, că puçine ar scăpa cu vieța.
- A. Atunci ar trebui să ții cu fiă-care un interogatoriū sever, că-cī dór n'ai voi să comiți nedreptatea, de a condamna pe cine-va din auzite.

H. Nici nu-mi trece prin cap așa ceva, și decă binevoești, te rog să-mi citezi pe unii din acești indiviđi suspecti, că-cî ași voi să-ți arăt, cum i-ași tracta.

A. Așadar, ce ȃici s. e. despre Mercur?

H. Chiamă-l încóce!

A. Aici este.

H. Așadar, Mercur, ce fel a fost activitatea ta?

Mercur. Am fost însărcinat să gonesc din organism un venin violent.

H. Ți-ai împlinit chiămarea?

Mercur. Da, domnule, mi se pare.

H. Ți se pare numai! Pătruns-ai în trup fără a provoca vre un rău?

Mercur. Este neapărat de lipsă să răspund la întrebarea acésta?

H. Se 'nțelege, aștept un răspuns hotărit.

Mercur. Am produs éráși un venin.

H. Asemenea aceluia, pe care trebuia să-l alungí?

Mercur. Da, numa și mai rău.

H. Cam de odată poți să te duci; odată voiú face o cercetare severă asupra daraverilor tale, care mi se par de tot suspecte.

A. Na, trebuie să mărturisesc, că nu ești chiar un Rhadamantus. Mă prind, că te-ai aréta mai indulgent față cu unul din medicamentele nóstre cele mai de modă.

H. O cređi într'adevăr? Decă ași putea, cum vreaú, le-ași arunca în temnița pe tóte, le-ași rade capetele și le-ași îmbrăca cu blusa criminalului. Într'adevăr legea criminală este singură, care ar putea fi întrebuițată cu ele.

A. Ce-ai face s. e. cu un medicament, ca ocsidul de argint — medicamentul favorit al unui medic renumit, care a scris despre el o cărticică elegantă. Acésta se pare să aibă scopul de a instrui publicul despre mistuire, pe când din contră este destinată să trâmbețe mai departe gloria marelui medicinist.

H. Vom supune îndată acest ocsid unui interogatoriú sever. — Așadar, Monsieur Ocsid, ați fost întrebuițat în tóte casurile cu un succes sigur, cum? Cine ȃice acésta?

Ocsid. Renumitul medic, care numește în scrierea sa o mulțime de mărturii în favórea mea.

H. Cine sunt acestea?

Ocsid. Unul este un neguțator, care s'a întors de curénd din America sudică, și care m'a întrebuițat cu cel mai bun succes.

H. Adevérat? Pătruns-ați în organismul lui?

Ocsid. Nu sunt preparat pentru a răspunde la întrebarea acésta.

H. Dar diceați, că ați folosit omului aceluia.

Ocsid. L'am curat.

H. Fost-ați întrebuițat neamestecat?

Ocsid. Nu, cu opium.

H. Așa! Dar de unde știți, că n'a ajutat omului aceluia opium, séú schimbarea climei?

Ocsid. Acésta, ȃeú, nu o pot spune.

H. Da, așa gândesc și eu. Dar atunci de ce vă atribuiți singur tótă onórea?

Ocsid. Am încă mai mulți marturii, cari vor constata puterea mea vindecătóre.

H. ȃiceți-le să se infătoșeze.
(O mulțime de marturii se ímbulzesc; unul dintre ei páșește înainte și depune juráméntul.)

H. Așadar și D-ta vrei să pretinđi, că amicul D-tale, d-nul Ocsid-de-argint, ar fi în stare să îmbrace oficiul unui curător în interiorul corpului.

Martorul. Da, domnule.

H. Cum poți sprigini pretensiunea D-tale?

Martorul. A fost întrebuițat în prezența mea și a făcut minuni după o sėptemână.

H. Fost-a însoțit de un membru al familiei sale, de un amic séú de un străin?

Martorul. De nimeni.

H. Dar reguli în privința dietei n'aú fost

Martorul. Ba da, bolnavului i s'a recoméndat cea mai strictă dietă.

H. Și alt-ceva?

Martorul (trágánând). Da, domnule.

H. Ei bine, vorbește; nu uita că ai jurat să spuí adevérul, și încă tot adevérul.

Martorul. Bolnavului i s'a recoméndat să se scóle de diminéță.

H. Aha! Și fost-aú urmate tóte prescriptele acestea?

Martorul. Da.

H. Și pacientul s'a restaurat?

Martorul. Da, cu desăvėršire.

H. Íți amintesc încă odată juráméntul și te provoc să-mi spuí, ce te îndreptătește la conclusiunea, că l'a restaurat medicamentul acela ér nu scularea de diminéță și dieta severă a bolnavului?

Martorul. Într' adevér nu știú.

A. Așa! Nu știú, că un martur, care declară că nu știá ceva, nu este un martur? Poți să te duci, domnule, și să ieí cu D-ta pe Monsieur Ocsid. Ceilalți marturii, cari se vėd de pe față, că ar fi mulțamiți să nu-i mai întreb, încă se pot căra.
(Ocsidul și marturii séi ies.)

A. Decă ideile D-tale despre medicină nu sunt mai bune, decât cunoșcința dreptului, te compătinesc. Cum ai tracta Wismuthul și acea mare clasă de medicamente, care se daú pentru ușurarea mistuirii?

H. Cam tot așa, și mă prind pe cea mai bună cutiá de globule, că i-ași prinde pe toți cu musca pe căciulá.

A. Dar cum ai tracta medicamentele acelea, care se privesc ca specifice, s. e. scórța de China pentru friguri?

H. Da . . . mai întâiu ași cerca să stabilesc prin marturii, ce efecte aú avut¹⁾ și apoi cum le-aú îndeplinit, și ași fi îndreptățit la mare neîncredere, decă n'ar fi în stare să-mi răspundă la a dóua întrebare. Decă ínse tot ași fi satisfăcut în punctul cel dintăiu, le-ași socoti între puținele mijlóce, a cărora întrebuițare se pare de recoméndat, dar m'i-ași reserva dreptul să-mi retrag mărturisirea în favórea lor. Decă ași observa că produc dureri de cap și altele²⁾, ași propune să se facă cercetări asupra întregéi facultăți medicale și ca fiá-care medic să fiá supus la un interogatoriú separat. (Va urma.)

¹⁾ Van Swieten ȃice în comentarul lui Boerhaave: „Cam de odată îi póte fi medicului de ajuns, să cunóscă efectul unui medicament, și decă nu șcie modul și chipul, cum își produce el influința.“

²⁾ Un efect fórte obicinuit al cójei de China.

Iluminațiunea electrică.

De cât-va timp a câștigat iluminațiunea electrică o importanță considerabilă prin încercările inventărilor de a o întrebuința practice. Credem dar, că este momentul să arătăm în câte-va cuvinte stadiul de progres, la care a ajuns până acum.

Este cunoscut că cele două electricități opuse combinându-se dau o scânteiă. Astfel decât conducem electricitatea negativă într'o bucată de cărbune, ér cea pozitivă într'alta, și decât aducem aceste bucăți într'o apropiere cuvenită una de alta, electricitatea pozitivă trece dintr'o bucată de cărbune într'alta ducând cu sine și părțile de carbon, care aprindându-se produc o lumină albă orbitóre.

Bucățile de cărbuni însă arđend se scurtéză, și prin urmare se depărtéză capetele lor unul

de altul la o distanță prea mare pentru ca scânteiă să mai pótă trece. De aci urméză întunerec. Trebuie dară un aparat care să apropiă neconținut bucățile de cărbuni. Aceste greutăți au împedecat întrebuințarea practică a luminei electrice, cu atât mai mult că speșele de produțiune

permiteau numai o întrebuințare în proporțiuni mari. — Astăzi aceste greutăți s'au delăturat în parte, de când i-a succés lui Gramme în Paris, la anul 1872, să înlocuésă

bateriile electrice prin mașina electrodynamică basându-se pe descoperirile lui Wild, Siemens și Ladd. De atunci se construesc astfel de mașini de Siemens în Berlin, de Holmes în Londra, de societatea Alliance și Lonlin în Paris, de Wallace în America, și în continuu se ieu patente pentru noué construcțiuni.

Principiul mașinei lui Gramme (veți ilustr. de pe pagina 101) se baséză pe faptul, că decât apropiăm fără de veste de vre un magnet un alt magnet, séu îl despărțim de el fără de veste, se nașce în amândouă magnetii electricitate,

și adică în fiă-care magnet electricitate de nume contrar. Mașina lui Gramme apropiă și depărtéză magnetii unul de altul astfel, încât unul stă în loc, pe când celălalt se învârteșce împregiurul lui. Acésta se pótă vedea în micul desemn 1 de pe pag. 104, unde *a* este magnetul ce se

Castelul Branului. (Pag. 110.)

învărtește. Cu cât cei două magneți sunt mai mari și cu cât învârtirea este mai repede, cu atât e mai puternică lumina produsă. Acastă mișcare de învârtire se poate produce prin puterea unui copil la mașini mai mici; la altele se cere puterea unui cal, sevă chiar puterea de mai mulți cai, adică mașini mênate cu vapor, ca cea de pe pag. 101.

Cât despre a doua parte a construcțiunei, adică lampa, meritul este al inginerului rus Iablochhoff, care petrece în Paris. El n'a așezat bucățile de cărbune cu vârfurile față în față, ci paralel unul cu altul despărțite printr'un strat de caolin (veđi ilustr. 3 de pe pag. 104), care desparte astfel și cele două electricități. Lumina electrică se naște în vârfurile bucăților de cărbuni; când aceste vârfuri se ard până la stratul de caolin, acesta se topește în parte până când lasă vârfurile érași libere. Astfel dar nu e de lipsă alt aparat, care să apropie vârfurile de cărbuni, când se micșorează ardându-se.

Așadar avem o adevărată luminare, a căreia feștiță este caolinul. Cărbunele arde până în cap, și se poate adopta o dispozițiune, ca un altul să-i iea îndată locul.

Încă o pedecă la întrebuintarea practică a acestei lumini era, că nu se putea produce decât o singură lumină printr'un aparat. Er această singură lumină era prea puternică și prea costisitoare. Trebuia dar să se pótă împărți curentul electric. Deóre-ce împărțirea fizică s'a arătat nerealisabilă, s'aú hotărít Iablochhoff în unire cu Gramme să facă o împărțire mecanică. Spre scopul acesta aú adăogat la mașina electro-dinamică un aparat pentru schimbarea curentului. Împregiurul acestuia sunt ficsate în cerc mai multe bobine de inducțiune, care sunt puse în mișcare de rotațiune prin același motor ca mașina electro-dinamică. Dela fiă-care bobină de inducțiune un fir conductor conduce electricitatea la o lampă. Cu acest metod poate produce Iablochhoff 30 de lumini.

Așadar acest sistem (ilustrațiunea pag. 104) constă din părțile următoare:

1. Partea rotătoare, care dă electricitate în continuú; *a* este magnetul rotător. — 2. Aparatele pentru producerea electricității înruperite, cu opt magnet rotătoare; *a*, *a* firele, care conduc electricitatea la lampă. — 3. Lumina lui Iablochhoff; *a*, *a* bucățile de cărbune; *d*, stratul de caolin. — 4. Modul de ficsare al luminilor. — 5. Lampa seú cande-

labrul cu luminile. Acastă dispozițiune permite, ca după ce s'a ars o lumină, să sară scânteia la cealaltă.

Acest nou sistem, care a fost mai întâiú întrebuintat în pracsă în primăvéra anului 1878, este un progres însemnat. Cu tóte acestea el nu este aplicabil în case și pentru strade din cauza prea marilor cheltúeli; ar rămânea dar un obiect de luc, pentru teatre seú fabrici. „Hótelului Metropole“ din Viena, care a voit să aibă 30 de flacări Iablochhoff, i-a cerut societatea 150,000 franci pentru instalare; în astfel de împregiurări hotelul a trebuit să renunțe la lumina electrică.

Astfel steteau lucrurile, când se lăți vestea, ca un fulger din senin, că lui Edíson, renumitului inventator al fonografului, i-a succes să realizeze împărțirea fizică a curentului. Acésta s'ar fi întemplat printr'o construcțiune deosebită a lampei, ér nu prin modificarea mașinei, precum făcuse Iablochhoff. Acastă șcire a fost un semnal de alarmă pentru alți inventatori, ca să-și ceră patente.

Pe când Edison se află numai în 23 Octomvre la oficiul de patente din Londra, Welch își prezentase cêrerea în 16, Arnaud în 14, vienesul Marcus în 10, și Werdermann încă mai curénd. Un amic al lui Edison înșciintéază, că l'a vėđut producénd mai multe flacări printr'un singur fir conductor. Despre Werdermann se înșciintéază tot așa. Marcus apăsând o clapă a stins și a aprins érași 10 lampe de sistemul seú. Apasând altă clapă separată pentru fiă-care lampă a putut să stingă lampa respectivă și să o aprindă érași. Tot-deodată, când se stingea o lampă, celelalte ardeau mai tare, ceea-ce demustră solidaritatea lampelor. Lumina sistemului Marcus e și mai dulce, mai puçin genantă. Acastă mașină este construită după un principiú cu totul deosebit de celelalte. Până acum nu sunt cunoscute aménunțele nici uneia din aceste invențiuni.

Orí care dintre concurenți ar reuși, atâtă este sigur, că iluminatiunea electrică va produce o mare revoluțiune în societate. Prin acest sistem, afară de celelalte avantaje, consumarea cărbunilor de petró se micșorează și este de sperat, că această avuțiă minerală va dura astfel su câți-va secolí mai mult. Acest avantajú este cu atât mai important, cu cât cugetătorii timpului nostru se și îngrijesc, cu ce se va înlocui căldura cărbunilor de petró, când acest combustibil se va sfêrși, adică peste vre-o două secolí.

V a r i e t ă ț i.

Castelul Branului (veđi ilustr. de pe pag. 109). Unul dintre pasurile din Carpați Transilvaniei este pasul Branului, prin care trece drumul cătră Câmpu-lung și Pitești. Délurile se apropie aci de două părți și domnesc drumul. Un vechiú castel așezat pe o înălțime ascuțită stă ca sentinela fidelă de mai mulți seculi. Pe tóte cóstele pitoresci și pe colinele înverđite dimpregiurul pasului sunt împărășiate casele Branului, care proiectate pe un plan horizontal sémână cu nișce pete albe în deșisul cel verde. Vėđut din depărtare Branul presintă un aspect adevărat pitoresc. Când đicem Bran înțelegem tot complecsul satelor dimpregiurul pasului, că-cí spre Nord-ostul acestuia se întinde Sohodolul, la Nord-vest Predélul; ér dincolo de pas, adică la Sud-vest Moieciul de jos etc. — Castelul Branului datéază încă din socolul al 13-lea, când se afla în posesiunea cavalerilor germani. Atunci nu era decât o mică întăritură de lemn. În timpul regelui Ladislaú I s'aú zidit cei dintăiú muri de petró și bastiunile, supt care a curs mult sânge în seculi

următori. Apa Turcul (Törzbach), care curge la pólele délului, pe care se înalță castelul, s'a roșit de multe orí de sângele păgân și creștin. Vechiul castel a vėđut mai pe urmă inimici în 1849, când a intrat un despărțământ din armata rusescă pe la Bran în Transilvania. Edificiile presintă un amestec de stil gotic și bizantin, dar ciopliturile pe ici pe colo sunt crėpate. Cu tóte acestea castelul este destul de bine conservat și este o anticitate demnă de vėđut. Acest castel va juca un rol și în articolul d-lui I. C. Tacit: Lupta dintre Zernești și Tohanul vechiú.

Un popă rusesc. Este cunoscut, că preoți rusești înțeleg adesea fórte lumește oficiul lor bisericesc; dar se cunóșce mai puçin viclenia rafinată, cu care-și știú ei tunde oițele cuvântătoare. Un mic esemplu va esplica totul. Un țeran tinér, care se însurase într'alt sat, ceru dela preotul seú atestatul necesar, ca să se mute în satul acela. — „Fórte bine, dragul meú,” đise popa, „atestatul îl veí avea,

dar înainte de toate trebuie să-mi trag socotela cu tine. Tu părăsești satul nostru; gândit-ai însă ce perd eu prin acesta? Pentru cununie — să dăm: 10 ruble. Femeia ta va avea copii — să punem: — hai să fiă șapte; face dară pentru șapte botezuri, 7 cărpe și rugăciunea, adică 6 ruble și 30 de copeici. Din copiii tăi unii vor muri — să punem: 4 — face pentru patru înmormântări: 4 ruble. Tu poți să-ți măriți o fată, atestatul 1 rublă; mai departe vei însura un fecior — dar, dumnezeu cu el, pe acela îl numărăm între recruți. Așadar suma: 21 ruble și 30 de copeici, fiă în număr rotund: 30 de ruble. Nu-i așa? — Țăranul se scărpină în cap, și duse în fine: „Dar tu poți muri mai înainte, Vatca, ești destul de bătrân.“ — „Negreșit, dragul meu,“ răspuse popa, „toți trebuie să murim odată, și chiar de aceea te las cu 10 ruble.“ Țăranul trebui să plătească 10 ruble pentru atestat.

O măimuță narcotizată și operată. Se scrie din Londra: Mr. F. J. Moseley, un dentist renumit, a săvârșit în zilele acestea o operațiune de dinți și de fălcă asupra unei măimuțe din Alexandra-palast. Pentru prima oră fu aci întrebuințată narcosa prin cloroform asupra unei măimuțe. Animalul era de 12 — 15 ani și destul de tare. După 4 minute și 37 de secunde animalul era fără cunoștință, și această stare dură 10 minute, în decursul căroră fu operațiunea săvârșită cu succes. Măimuța operată își răcori mai întâiu fața la ferăstră, și apoi se întorse mai veselă la soțele ei.

Catastrofă maritimă. Se anunță din Hong-kong o nenorocire întâmplată pe bordul vaporului „Tokuşima Maru,“ care părăsi Osaka în 28 Octomvrie. În aceeași seră isbucni în fața Ciudei o esplosiune, prin care corabia fu nimicită într-o clipă; 83 de pasageri și echipagiul, constător din 12 persoane, își perdură viața. Un alt raport arată 56 de pasageri și echipagiul de 14 persoane, ér catastrofa o atribuie unei erupțiuni de căldare. Vasul era încărcat cu 150 saci de indigo.

Plantă gigantică. O plantă submarină, Macrocostis Pyritera, ajunge în oceanul pacific de nord la o mărime atât de considerabilă, încât tot restul vegetațiunii pare pitic. Un specimen din această plantă s'a găsit și s'a măsurat. El acoperia trei mile pătrate în fundul mării și avea un trunchi gros de 2 metri și jumătate. Este greu a-și face o idee despre un asemenea colos, față de care arborii giganti ai Californiei par nișcă fire de paie. Macrocostis se găsește în varietăți nesfârșite, dintre care unele sunt atât de mici, încât abia se pot vedea printr'un microscop.

O nouă sectă oribilă. În Rusia, țera lucrurilor ciudate, s'a înființat o nouă sectă religioasă a „Sugătorilor de sânge.“ Aderinții acestei secte se recrutează între țărani din cercul Gojasovetz, guvernamentul Wologda. Principiul acestei secte este de a boteza copilul în sânge de femeia, și a-i da să sugă sânge în loc de lapte. În urma acestor oribile practice religioase multe femei au perit; de bună samă fiind-că li s'a luat sânge. Acastă sectă întrece ceea-ce se vorbește despre cuminecătura Evreilor cu sânge de copil.

O duzină de tractate de pace ruso-turcești. Este foarte interesant a studia tractatele de pace încheiate între cele două puteri, Rusia și Turcia, care acum vor să depună armele după o luptă ruinătoare. Aceste tractate sunt: 1) Pacea cu Țarul Feodor III (1681), care dede Rusiei dreptul de navigațiune liberă pe marea neagră; 2) Pacea dela Carloviț (Ianuarie 1699); 3) Pacea dela Ochaczk (1711); 4) Pacea dela Belgrad (1 Sept. 1739); 5) Pacea dela Cuciuc-Cainargi (21 Iulie 1774); 6) Pacea dela Iași (9 Ian. 1792); 7) Pacea dela București (28 Mai 1812); 8) Pacea dela Acherman (Octomvrie 1826); 9) Pacea dela Adrianopol (14 Sept. 1829); 10) Pacea dela Paris (30 Martie 1856); 11) Pacea dela San-Stefano (2 Martie 1878); și 12) Pacea dela Constantiopol, a căreia încheiere se pregătește acum. Așadară togmai o duzină, nici mai mult, nici mai puțin. Deorece aceste tractate s'au încheiat după formula cunoscută, pentru „eternitate,“ așadară dela 1681 până astăzi au trecut în număr rotund două-spre-dece, o duzină, de eternități.

Statistică. — *Statistica diarelor de modă.* Diarele de modă, care apar în Germania, au câștigat o pozițiune atât de însemnată — în traducere chiar în străinătate, fără a eschide Francia, — și s'au lătit atât de tare, încât o privire asupra lor nu va fi fără de interes. Le vom înșira după anul nașcerii lor. „Allgemeine Modezeitung,“ Lipsca, 1798, în 1800 de esemplare; „Victoria,“ Berlin, 1850, în 18,000 esemplare; „Der Bazar,“ Berlin, 1855, în 80,000 esemplare; „Die Modenwelt,“ Berlin, 1865, în 245,000 esemplare; „Haus und Welt,“ Berlin, 1875, în 800 esemplare; „Neueste Moden,“ Lipsca, 1872, în 5000 esemplare; „Illustrierte Modenzeitung,“ Berlin, 1873, în 3200 esemplare; „Cornelia,“ Viena, 1874, în 9000 esemplare; „Illustrierte Frauenzeitung“ (edițiunea dela „Modenwelt“ cu foia pentru distracțiune), Berlin, 1874, în 35,000 esemplare. Toate aceste nouă foi apar dară în 397,800 de esemplare. Cele mai multe diare lătite din străinătate își ieu cuprinsul din „Modenwelt“ și din „Bazar“. Astfel, de mai mult de 13 ani apare edițiunea engleză a foii „Modenwelt“ în Londra („The Young Ladies' Journal“) într'un număr de esemplare tot mai mare; până acuma a ajuns la 186,000, ca nici un alt diar ilustrat englez: Edițiunea franceză a foii „Bazar“ („La Mode illustrée“) se află în al 19-lea an al existenței în 40,000 esemplare, și întrece pe toate soțele sale franceze. Din „Modenwelt“ există 4 edițiuni franceze, una în Brussel („La Saison“), trei în Paris („La Mode universelle,“ „Les Modes parisiennes,“ „La Toilette de Paris“), care consună din cuvânt în cuvânt cu originalul german. Alte edițiuni ale acestei foi apar în La Haye (Haag), Kopenhaga, Stockholm, Milan, Madrid, St. Petersburg, Varsovia, Praga, Peșta, Filadelfia și Rio de Janeiro; așadar peste tot e lătită în 13 limbi. Se pôte dar dice că diarele de modă germane domnesc peste lumea întregă.

Modă. — *Moda la balul de curte din Viena.* Ca și în anul trecut, toiletele de bal ale femeilor se distingeau printr'o pompă mare, împreunată cu eleganță. Robele seú din brocat întreșut cu aur ori argint, seú din stofă grea de mătășă ori atlas. Códele sunt peste tot lungi, precum cere eticheta curții. Garnitura din dantelă de mătășă seú de Brussel; în parte ghirlande de flori. Frizurile simple, cum erau de modă și în anul trecut, s'au purtat și în anul acesta de preferință. Gătela capului și a grumazului o formaú diademe și „colier“uri (salbe) mai cu samă de briliante. Toiletele fetelor se distingeau din contră printr'o mare simplitate. Robe ușore de tiul seú gază, cu o garnitură de ghirlande de flori, seú touffe arangete cu gust. Gătela capului o înlocuiaú svërte de flori modeste. În fine mai amintim, că roba strinsă pe trup, care marcheză formele atât de viu și de fermecător, încă n'a cedat modei așteptate, cu toate atacurile violente ale scriitorului german Bischer.

— **Stofe.** Între multele stofe frumoase pe care ni le-a adus érna acésta, pekingul este mai favorit. Supt acest nume, pe care l'am amintit adeseori în rubrica „Modă,“ se însemnéază stofe de catifea, mătășă și lână, care au dungî alternativ mate și strălucioase. Acastă stofă se întrebuințeză pentru costume întregi, seú ca garnitură, ori draperie. Pliuș, moiré vérgat, mătășă pëtrunsă sunt, afară de peking, stofele cele mai preferite.

Notițe economice. — *Mijloc de a curăți în timp foarte scurt lanțurile de aur.* Bagă lanțul într'o sticlă cu puțină apă caldă. Adaogă puțin săpun ras și praf de var, și clătește sticla bine în decurs de o minută. Apoi scóte lanțul, spală-l cu apă curată și svëntă-l. Lanțul va străluci frumos.

— *Pete de cafea cu lapte.* Pentru a depărta astfel de pete din stofe de mătășă seú de lână, unge partea respectivă cu glicerîn neparfumat, spală-o apoi în apă caldută și calcă-o cu ferul pe dos, până e încă umedă. În modul acesta nici colórea cea mai delicată nu se atacă, ér glycerînul absorbé nu numai grășimea laptelui, ci și acidul cafelei.

C u g e t ă r i.

— Prin puterea fizică se întemeiază imperii, prin înțelepciune și blândețe însă se conservă numai. Sabia este un sceptor rău; ea rănește mai curând sevă mai târziu pe domnitorul, care se răzîmă pe ea.

— Sufletele cele mai dure și mai ticăloase pot să servească tot-deuna despotului ca ângerî pazitori, ba sunt singuri, pe care-i posede. Focul sacru al libertății, ca și al Vestii, nu pôte fi îngrijit decât de mâni curate.

— Se dice: „Iubirea iertă tôte.“ S'ar putea adaoge: „cu cât a iertat cine-va mai mult, cu atât iubește mai tare.“

— Gloria morților este umbra lor, care se preâmbăă printre vii vorbind și lucrând.

— Iubirea zugrăvește ideale, ura caricaturî.

— Omul, care n'a secerat ingratitudine, este pôte unicul, care nu merita recunoștință.

— Susceptibilitatea noastră este barometrul vanității noastre.

Bibliografia.

La lyre roumaine, douze mélodies nouvelles, paroles françaises d'après le poète roumain Alecsandri et musique de Maurice Cohen. Paris, au magasin de musique du conservatoire. F. O. Kelly, editeur, Faubourg Poissonnière, 11. Propriété pour tous pays. Prix chaque: 3 fr. Triumful dela Montpellier al ilustrului nostru Alecsandri a tras atențiunea străinilor asupra interesantei tărășore dela gurile Dunărei. Cu deosebire compositorii francezi au început să facă cunoscute compatrioților lor frumoșele producțiuni ale poeziei române. D-nul Mauriciu Cohen inspirându-se de minunatele versuri ale bardului dela Mircești compune două-spre-dece melodii pline de grație și de simț. Colecțiunea densusului cuprinde 1. Désir de voyager; 2. Le poète mourant; 3. Bel enfant; 4. Mensonge et vérité; 5. Ainsi que le vautour; 6. Chanson d'amour; 7. Lelys; 8. Le Yacht (à 2 voix); 9. Les Marguerites; 10. Désir; 11. Ma destinée; 12. Réves.

Avem înaintea noastră: Désir de voyager (Dor de călătorie) cu text român și francez, musica cu acompaniament de piano. Putem să afirmăm că D-nul Alecsandri și-a găsit un traducător demn de marele său talent, ér musica ușoră și grațioasă este chiamată să străbată nu numai în familiile franceze, dar și cu deosebire în cele române. Învălitorea acestei bucăți musicale încă este demnă de cuprinsul ei. Ea reprezintă o figură elegantă, o Româncă încântătoare acordând lira; acesta este musa română. În dreapta ei portretul D-lui Alecsandri, în stînga, după cum credem, al D-lui Villaret. Tôte acestea sunt executate cu o eleganță și o fineță peste tóta lauda. Suntem convinși, că publicul român va aștepta după merit tendințele filo-române ale D-lui Cohen și-l va încuragea cu căldură în această frumoasă cale.

Frédéric Damé. Arta în timpul resbelului, schițe pentru chițe. Prețul 1 Leu. București, tipografia „Romanul“ Carol Göbl, strada Dâmboiței 14, 1879. Această broșură este dedicată D-lui C. A. Rosetti, ca semn de devotament, de recunoștință și de iubire. — Pictorul român D-nul Grigorescu a plecat de odată cu armata română și a urmat-o în tôte peripeziile resbelului trecut. Densusul s'a inspirat de felurile privelișci ale acelei mari drame și a conceput o seriă de frumoșe tablouri, dintre care unele s'au și executat. Schițele D-lui Grigorescu sunt cam următoarele: Armata română la Pojana; Trecerea Dunărei; O vedetă de Călărași; Curcanii într'un tranșeu; Artileria în fața Griviței; Tabăra Roșiorilor; Reduta Griviței; Portretul unui prizonier turc etc. Între tablourile executate: Lupta dela Opanez; Artileria română mergând la Opanez; Lupta dela Rahova; Un atac de tiraliori asupra Rahovei; Lupta dela podul de pe Ogost; În sfârșit pânza cea mai importantă, după D-nul Damé: Defileul prizonierilor la Plevna. Această este o adevărată istorie ilustrată a împărțirii Românilor la resbelul trecut. Ideia D-lui Damé ca tablourile acestea să se reproducă prin gravură și să compună un album al resbelului independenței române este minunată și de sigur se va executa. — Acestea sunt schițele și tablourile, pe care le analizăm D-nul Frédéric Damé, după cum dice densusul. Cu talent pușin, dar cu o mare admirațiune. Noi ne fiind obligați să fim atât de modești, ca D-nul Damé, constatăm cu plăcere că D-nul Grigorescu și-a găsit un comentator eeslent. Acea fineță de stil, acea eleganță a expresiunii, pénétrarea ușoră a cugetărei artistului, atracțiunea în sfârșit irezistibilă a scriitorilor francezi, D-nul Damé le posedă într'un grad mare. Cine-va rămâne încântat cetind aceste grațioșe schițe. I se pare că vede desfășurându-se personajele D-lui Grigorescu, peisajele lui, jocurile de umbră și de lumină; în sfârșit ne face să admirăm împreună cu densusul penelul fermecat al artistului. Ca probă reproducem o mică schiță:

„O vedetă de călărași. Un soldat călare, singur, într'un câmp deschis; în depărtare umbra unui călăreț, și este destul ca să te facă să visezi. Văți gândit vre odată la devotamentul obscur și necunoscut al soldatului pus afară de linie ca sentinela solitară? Trebuie să stea nemișcat la pază, cu ochii țintiți asupra orizontului, cu pușca gata. Plouă, ninge, bate vântul; omul și calul rămân la post. Noptea vine; tôte șgomotele dau umbrei un ce tainic, care predispu-

la visare. Din când în când tunul bubue în depărtare. Soldatul se gândește atunci la satul natal, la părinții săi îngrijii de sörtea lui, la logodnica, sevă la nevasta lui, care-l așteptă cu nerăbdare, și câte odată, în mijlocul visărei sale la colțisorul de pământ, unde trăește o parte a sufletului său, un glonț îl lovește în trecet și martirologiul independenței numeră un martir mai mult.“

Lăsăm publicului să aprețuească.

V. I. Castano, profesor la liceul național și la institutul pedagogic din Iași. **Metod de cetirea limbii franceze** în paralel cu cea română, cu exerciții potrivite la fiă-care regula și o **Alegere de lecturi franceze** pentru uzul clasei I-a gimnasiale. Ediție nouă adaogită. Iași, tipo-litografia H. Goldner, strada primăriei, Septembrie 1878. — De obicei regulile de cetire se pun la începutul gramaticelor. D-nul Castano, recunoscând importanța unei pronunțări exacte și frumoșe, cu deosebire în gréua limbă franceză, consacră o carte separată acestor reguli. Regulile de cetire cu exercițiile corăspundătoare cuprind 41 de pagini. Ele urméză rațional una după alta și înlesnesc priceperea elevului printr'o limbă clară și simplă. Facem o singură observare. Ore n'ar fi fost mai bine, ca exemplele, care urméză fiă-cărei reguli, să fiă mai ușore de cetit? S. e. să fiă simple cuvinte în loc de frase întregi. Această metodă, pe care o urméză Ahn ni se pare cu mult mai acomodată pentru începători. — Alegerea de lecturi franceze în 59 pagine este făcută cu gust și cu multă îngrijire. Cei mai bunî prosaiști și fabuliști francezi și-au dat contingentul lor în această frumoșă colecțiune. O recomandăm dară pentru gimnasiile române, cu deosebire ca carte de lectură.

George Garbinii. **Florile primăverei**: Elegii, fabule, epigrame, diverse. București, Depositul la noua librăria Ig. Hermann, calea Victoriei 74, 1879. — Din lipsa de spațiu ne vom da părerea în numărul viitor despre această colecțiune de poezii.

Vasile Petri. **Școlă română**, Făcióra III, pe Decembrie. Sumar: Ion Amos Comenius (fine). — Serbarea liceului Mateiú Basarab. — Cum să se clădescă casele de școlă? — Din computul cu frângerî vulgare (urmare). — Lecțiuni din Geometrie în școlă populară. — Tractarea practică a unor bucăți de lectură (urmare). — România jună din Viena. — Statistica școlilor din comitatul Sibiiului în anul 1878. — Varietăți. — Bibliografie.

Calendarul Curierului fței intereselor generale, pe anul 1879. Cuprinzând, pe lângă materiile necesare unui calendar, tot ce privește interesele generale și o bogată parte amuzantă. Editor: Theodor Balassan. Anul VI. Iași, tipografia Th. Balassan, strada mare, 1878.

Gicitură

de St. Popescu.

Literile inițiale, cetite de sus în jos, ne dau numele unui om învătă, ér literile finale, cetite de jos în sus, pe elevii lui.

- 1) 1. 5. 7. 2. 5. vocationul unui nume masculin.
- 2) 2. 3. 12. 13. 5. 4. 3. 2. 7. un oraș în Franția.
- 3) 3. 2. 14. 5. 15. 11. un oraș în Franția.
- 4) 4. 5. 11. 11. 10. un nume femeesc.
- 5) 5. 14. 10. 15. 9. un nume masculin.
- 6) 6. 16. 5. 7. 10. 6. 14. 15. 16. 8. un domitor româno-bulgar.
- 7) 3. 12. 12. 10. 9. 5. 11. 7. sevă apus.
- 8) 2. 5. 10. 17. 6. fost oraș de încoronare în Franția.

Deslegarea giciturei numerice din numărul trecut:

„Convorbiri literare.“

Deslegare nimerită primirăm dela: D-na Emilia Onciu născută Ciaroschi din Usdin; D-rele: Septimia Popoviciu din Hatzeg; Aurelia Pop din Deva; D-nii: Ion Groza din Arad; Constantin O. Sfetea din Brașov; Emil Micu din Arad; Zenovie Nicodinscu din Făgăraș; Diomide și Sohorca din Năsăud; Petru Feldrihan din Năsăud; I. R. Petrican și Max. Popovici dela Herestreu; Valerie Roman din Sibiiu.

Deslegare nimerită a giciturei din numărul 5, mai primirăm dela: D-na Louise Popescu născ. Nasta din Brașov; D-rele: Maria și Aurelia M. Chișu din Craiova; Louise Aigner din Cernăuți; Olga Tarangul din Radauți; D-nii: Moritz Wechsler din Brașov; Leon Spănu din Sucéva.

Posta Redacțiunei.

Cătră „Stafeta“ din Iași. În numărul 285 din 31 Decembrie 1878 Stafeta reproduce articolul nostru „Afganistanul și Emirul,“ fără însă a arăta isvorul de unde a scos acel articol. O rugăm să bine-voescă a îndrepta acea eróre de bună samă involuntară.

D-lui I. B. Chisibaz. În novelă sunt prea multe anachronisme. Istoria se petrece, cum diceți, cu multe sute de ani înaintea lui Christos, și persoanele D-tale totuși vorbesc latineșce. Cum se face asta? De altcum încercarea nu este rea, ar trebui însă prelucrată în multe privințe înainte de a se publica. Pôte poesia. — D-lui C. R., București. Aveți, vé rugăm, pușină răbdare. — D-rei Eleonora, Brașov Tradițiunile foii nu ne permit să publicăm lucrările anonime. — D-lui G. D. C., București. O nopțe pe malul Prutului e frumoșă idee, dar cuprinsul ei este prea violent și prea politic. Versurile sunt frumoșe, aveți talent, dar vé rugăm să evițați alusiunile politice. Numai cu condițiunea acesta ar putea publica fôia noastră producerile D-tale. — D-lui C. B. Vale. Versurile din Suspiniul nici nu riméză.